

1091
5.29

Geniş iirekli qagauz halkımız
Serbest, kuyetli yaşasın, yaşasın

Ana dilim-tatlı k
Salkım ciçää kok

Ne zamandır bellisiz
Gelmiş bizä dilimiz

Oradan bän, oradan
Nerdä...
Bän Tür
Kaavi, ge
Serbest Oguzum

BOY Yayınları

ISBN 978-605-4954-72-8

9 786054 954728

GAGAUZ ŞİİR ANTOLOGİYASI

Tuna... Şiir, geniş der
Sana neyâ?
Gagauz büsü? Biz Tür
fer iildim asaa, gürün olam...
nomaa kün
n bir Gagauzunu!
Serbest Oguzum

GAGAUZ ŞİR
ANTOLOGİYASI

Hazırlayan
Dr. Güllü Karanfil

BURSA - 2015

Hazırlayan
Güllü Karanfil

Kapak Dizayn
Emin YİĞİT

ISBN 978-605-4954-72-8
1.Baskı - Mayıs 2015

Baskı :

BilalOfset®
BASIM - YAYIN & MATBAACILIK

Tel: 0258. 262 43 29 - 264 49 22 DENİZLİ
e-posta: bilal.ofset@hotmail.com
Sertifika Numarası : 26008

© Bu kitabın her hakkı saklıdır. Yazarın izni olmadan hiçbir şekilde kısmen veya tamamen alınamaz ve kopya edilemez. Yazılardan yazar sorumludur.

İçindekilör

Nikolay Tanasoglu (1895-1970)	13
Geç Güz	14
İlkyaz Geldi.....	15
Yaz Yaamuru	16
Kuşlar Bey Seçer	17
Paalı Çadırım	19
Nikolay Arabacı (1893-1960)	20
Tertipli Uşak	21
Temizlik	22
Ötsün Kavalım.....	23
Drumi - 1	24
Drumi - 2	27
Dionis Tanasoglu (1922-2006)	29
Ana Dilim	30
Duygum.....	31
Vatanım.....	32
Büüttün Beni	33
Yıldızım	34
Yanıkım Bân.....	35
Nikolay Baboglu (1928-2008)	36
Ana dilimiz	37
Eh, Yaamur, Yaamur.....	38
Geldi	39
Kaynêêr.....	40
Borçluyum Sana	41
Hop Hay Dini	42
İvan PAVLIOGLU(1929)	43
Bizim dilimiz.....	44
Az yazdım.....	45
Yârimi buldum.....	46
Üüredici	47
Dimitri Karaçoban (1933-1986)	48
Panayırdan.....	49
Yollansın bizâ Gelesin.....	50
Sayıklamak.....	51

GAGAUZ MİLLİ ARHİVİ

No 5031

«CENTRUL DE CERCETARE ȘTIINȚIFICE AL GAGAUZIEI»

НИЦ ГАГАУЗИИ
ИМ. М.В. МАРУНЕРИ

Ömür	52
Uşaklık	53
Analık.....	54
Savaşım bän vermää yol.....	55
Nereyâ kim gider,.....	56
Kabardı çözüük çimnâr.....	57
Mina Kösä (1933-1999)	58
Bir Ecel İkimizdâ.....	59
Ana Dilim	60
Oradan Bän	61
Yaşa.....	62
Can acısı.....	63
Vlad Demir Karagançu (1934)	64
Severim Sizi.....	65
Dizildilâr kitaba.....	66
Vakit Geçer, Vakit Geler.....	67
Bir Çirtma Aalêêr Bayırda	68
Tutarsın mı Taa Aklında	69
Duygu.....	70
Gavril Gaydarci (1938-1998)	71
Kaaviysin Sän	72
İlkyaz Sabaası.....	73
Tuna, Tuna.....	74
Çatırık Yolda	76
Suskunnuk.....	77
Konstantin VASİLİOĞLU (1938-2014)	78
Türkiyâ.....	79
Cuvabını senin bekleerim.....	80
Cuvap	82
Stepan Kuroglu (1940-2011)	84
Sevda İçin.....	85
Bucaam	86
Olamadım Yabancı	87
Ana Taraf.....	88
Yıldızlı Gecelâr	89
Vasi Filioglu (1949)	90
Gel, Oolum, Sarmaşalım.....	91
Prost Et	93

Vatanım, Ana Bucaam.....	94
İvan Milev (1949)	95
Ana Dili Yortusu	96
Gökün Yolu	97
Ömür.....	98
Eni Baalantı.....	99
Dua.....	100
Vasilisa Tukan (1950-2005)	101
Dilimiz.....	102
Vatanı Korumaa.....	103
Azetmeerim	104
Yapraklar.....	105
Güllâr	106
Mercanka ((1951)	107
Muskanda Pelin Olsun.....	108
Çin sabaa	109
Kış Aazı	110
İlk Yaz Halı.....	111
Raatsızlık.....	112
Petri Moyse (1952)	113
Sän Aldanmadın	114
Unutma	115
Bekleycam	116
Kimiz Biz	117
Bulacam Seni	118
Andrey Koçancı (1953)	119
Ana Memleket	120
Gün.....	121
Birleşin.....	123
Vakit Geçer Hızlı.....	124
Beendim seni, saklamaycam.....	125
Todur Marinoglu (1955)	126
Ömür Derslerinden.....	127
Gençlik	128
Senin sevgin, benim sevgim.....	129
Kondu Göktâ O Elime.....	130
Oda Vatanıma.....	131
Petri Çebotar (1957)	132

Ömür.....	52
Uşaklık.....	53
Analık.....	54
Savaşım bän vermää yol.....	55
Nereyâ kim gider.....	56
Kabardı çözük çimnâr.....	57
Mina Kösä (1933-1999)	58
Bir Ecel İkimizdâ.....	59
Ana Dilim.....	60
Oradan Bän.....	61
Yaşa.....	62
Can acısı.....	63
Vlad Demir Karagançu (1934)	64
Severim Sizi.....	65
Dizildilär kitaba.....	66
Vakit Geçer, Vakit Geler.....	67
Bir Çırtma Aalêêr Bayırda.....	68
Tutarsın mı Taa Aklında.....	69
Duygu.....	70
Gavril Gaydarci (1938-1998)	71
Kaaviysin Sän.....	72
İlkyaz Sabaası.....	73
Tuna, Tuna.....	74
Çatırık Yolda.....	76
Suskunnuk.....	77
Konstantin VASILİOĞLU (1938-2014)	78
Türkiyâ.....	79
Cuvabını senin bekleerim.....	80
Cuvap.....	82
Stepan Kuroglu (1940-2011)	84
Sevda İçin.....	85
Bucaam.....	86
Olamadım Yabancı.....	87
Ana Taraf.....	88
Yıldızlı Gecelâr.....	89
Vasi Filioglu (1949)	90
Gel, Oolum, Sarmaşalım.....	91
Prost Et.....	93

Vatanım, Ana Bucaam.....	94
İvan Milev (1949)	95
Ana Dili Yortusu.....	96
Gökün Yolu.....	97
Ömür.....	98
Eni Baalantı.....	99
Dua.....	100
Vasilisa Tukan (1950-2005)	101
Dilimiz.....	102
Vatanı Korumaa.....	103
Azetmeerim.....	104
Yapraklar.....	105
Güllâr.....	106
Mercanka ((1951)	107
Muskanda Pelin Olsun.....	108
Çin sabaa.....	109
Kış Aazı.....	110
İlk Yaz Halı.....	111
Raatsızlık.....	112
Petri Moyse (1952)	113
Sän Aldanmadın.....	114
Unutma.....	115
Bekleycam.....	116
Kimiz Biz.....	117
Bulacam Seni.....	118
Andrey Koçancı (1953)	119
Ana Memleket.....	120
Gün.....	121
Birleşin.....	123
Vakit Geçer Hızlı.....	124
Beendim seni, saklamaycam.....	125
Todur Marinoglu (1955)	126
Ömür Derslerinden.....	127
Gençlik.....	128
Senin sevgin, benim sevgim.....	129
Kondu Göktâ O Elime.....	130
Oda Vatanıma.....	131
Petri Çebotar (1957)	132

Ana Lafi.....	132
Can Tatlı.....	134
Kasaba.....	135
Var laflar pelindän dä acı.....	136
Yolum Düştü	137
Sansın dün girdik yaza.....	138
Olga Radova Karanastas (1958)	139
Tatlı Dünna.....	140
Kızım Kızım.....	141
Kim Benim Sevgilim	142
Anama	143
Türkiye.....	144
Güllär	145
Todur Zanet (1958)	146
Dündän, büünä hem yarına.....	147
Bendä var bir Vatan.....	148
Dua.....	149
Benim Canavar Yortularım	150
Çiziliydin bayrakta.....	151
Bir Mani	152
Ateşlän Barut.....	153
İstär-istämöz yalan söyleyip	154
Lübov Çimpoş (1958)	155
Sän Uzaktaysın	156
Havezlik	157
Yanılmak.....	158
İkimiz.....	160
Senin Aadın.....	161
Mariya KAVALCI (1961)	162
Sevda topraama.....	163
Ana eli.....	164
Gel, kızım, yısıdayım.....	165
Vasili Uzunov (1961-2012)	166
Anılmış Usta.....	167
Gagauz İnsannarı.....	169
Uzun Çatı.....	170
Üç Eltiyka	171
Ödek.....	172

Anna Kazanı (1963)	174
Paalı Yaamur.....	175
Aaçhk Yılları.....	176
Güneş Yaamuru	177
Hederlez	178
Andrey Palik (1963)	179
Elini	180
Sade Sän	181
Olsa	183
Petri Yalınçı (1964-2002)	184
İnsan Canı	185
Hepsi Sevdadan Çekiler	186
Can Sıkılması	187
Kimä Ne	188
Eni Yıla Sonet.....	189
Stafanida Stamova (1966)	190
Unudulmaz	191
Dua.....	192
Boşluk.....	193
Tudora Arnaut (1970)	195
Kurçu Küüyünün Poeması	196
Dualı Manastır	197
Anamın Evi.....	199
Hey Evlat, Bunu Unutma	200
Güllü Karanfil (1972)	201
Turnam	202
Gagauzum	203
Gençlerä Danışma	204
“Dünnä kimseyä kalmaz”	205
Gözümü diredim tavandakı ufacık biyaz kuma	206
Kemençä Çalan Kız.....	207
Anjela Mutkogu (1975)	208
Kanatlı Sevda.....	209
Canın duyguları.....	210
Şafk.....	211
Dilsiz can.....	212
Sedef.....	213

Ekaterina Ganeva (1985)	214
Gagauz Yerimiz.....	215
Kızılay.....	217
Bir Sana.....	218
Tezdä Gelin.....	219
İsteerim taa çok! Ne bu? Az.....	221
Länka (1990)	222
Olsun Ölä.....	223
Yıllar Geçerlär.....	224
Halkıma Dua.....	225
Sevgi Hatırına.....	226
Viktor Kopusçu (1991)	227
Hiç Unudamêırım.....	228
Dirildi Hristos.....	229
Sevecem Diveç.....	231
Olayım İnsan.....	233
Vasi Kristev (1992)	235
Yaayêr kaarcaaz, düşer ilin.....	236
Güneş sevdi sıcak duyguyan.....	237
Benim sevdam üšek hem pak.....	238
Hey, sän Bucaam!.....	239
Kim kabaatlı? Kendim.....	240

Sözün Özü

Gagauz literaturasının gelişmesi Gagauz dilinâ ofițial yazının verilmesinnän başlêêr. İlk kıyat - "Bucaktan seslär" 1959-cu yılda çıkêr. Bu kitapta hem folklor örnekleri, hem dâ bu gün klasiklerimiz sayılan şairlerin ilk yaratmaları (Dm. Karaçoban, D. Tanasoglu hem b.) bulunêr. Bu kitap bir başlangıçtı. O zamannar (Sovyetlär vakıdına) 4-5 yılda bir gagauzça kıyat çıkardı, o da büük bir țenzura eleendän geçärdi. Yazıcılar kendi yaratmalarında mutlak "gözäl" yaşamayı läüzımdı annatsın, yapınarak, ani unuttular 1946-47 yılların aaçlını, kaldırmalarını hem represiyalarını.

Gagauz literaturasının soluu okullarda gagauz dili ders olarak verilmesi zamanında taazelener (1986-1987). O zaman yeni şairlär çıkêêr meydana, kitapların sayısı 1990-cı yıllardan sora zeedelener.

2000-ci yıllarda fukaralık hem ekonomika problemları gagauz literaturasının gelişmesine zarar verer. Yazannar azalêr. 2010-cu yıllarda Gençlär arasında geçirilän Şiir hem annatma yarışmaları gagauzca yazan gençlerin sayısını hem kaltesini arttırtırêr.

Gagauz Türkçesi Türkiye Türkçesine en yakın dillerdän biri sayılêr. Trakiya hem Balkan Türklerinin lafetmesinnän birtürlü. Türkiye Türkçesindän artık çıkmış eski türk sözleri gagauzçada korunmuş hem kullanılêr. Elbetki başka halkar da gagauz dilini hem onun şiirini etkilemiştir.

Bu kitaba klasik şairlerlän yanı sıra şairlik dunnasına ilk adımlarını atan gençlär dâ var. Elbet, 100 yıl sora bütün bu adlar birêr tanınmış klasik

olamasalar da, her biri Gagauz Genç literaturasının gelişmesi hem oluşması için adım attılar hem kendi, küçük tã olsa, izini braktlar.

Literatura gözãl dillãn yazılan bir istoriyadır. O bir bilgi sandı. Orada halkın çekti zorluklar hem sevinçli günleri mutlak var; orada yortular, adetlãr, folklor örnekleri hem b.

Gagauz şiirini bütün Türk dünnasında tanıtmaq için hem Gagauzların içindãn şiir sevãnnãr için bu yola çıktık.

Bu Şiir Antologiyası kultura hem dil bakımından çok yakın, ama Balkannarda hem Türk Dünnasında az tanınan Gagauz Türklerini tanıdabilecek. İy saatta, Gagauz şiir antalogiyası!

Dr. Güllü Karanfil
Türkolog, "Meras" CT Başı
15 mart 2015
Ankara

GAGAUZ ŞİİR ANTOLOGİYASI

Nikolay TANASOGLU

Nikolay TANASOGLU (1895-1970)

Duudu adır dolayında Kiriyet k y nd .  rendi k   skolasında, sora çadır  skolasında. 1917 d  bitirdi Komrat Real uili esini. Çok zaman okul m d r  i ledi. Folkor topladı, rusçadan  ir çevirdi,  ir hem annatma yazdı. İlk gagauzça radioprogramasının, gazeta sayfasının, gagauz s zl n temelini hazırlanmasında aktif pay aldı. Nikolay Tanasoglu anılmış Dionis Tanasoglunun bobasıdır.

Geç güz

Taa hanidän güz kapadı,
Tundu hava, gün kısaldı.
Lüzgär esmäâ sıklaştırdı,
Boz turnalar uçtu-gitti.
Sık elektän ufak yaamur,
Küüyü heptän dumannattı,
Tarlalarda oldu çamur,
Güzlük booday pançalandı.
Fidancıklar kaldı çıplak,
Erlär oldu döşek yaprak;
Ne hoş geler, açan uşak
Ayaannan çok toplêêr yaprak.
Baalar içi sessiz oldu,
Sade boran uuldêêr haylak.
Aaçtan bitki ceviz koptu
Yola çıktı tavşan korkak.
Başçaları kraa haşladı,
Bulut indi heptän aşaa,
Küstü çayır, süüt aaladı.
Sepeledi bir kırmısaa.
Kalmış kafadarlarından
Bir lelecik bir ayaanda,
Kanatları sarkmış suuktan,
Durêr kahırlan tarlada...
Bilinmeer, ne sepep için
Vakıtlan o uçamadı...
Hava oldu artık serin,
Kırnı kaarcaaz biyazlattı.

İlkyaz geldi

Bulut göktä aralandı.
Gün yukarda keskin parlêêr:
Hava yalpak gülümsedi,
İlkyaz geldi, kır uyanêr.
Bitki kaarcaaz tä eriyer,
Sular akêr çayırlarda,
Sıcak çıktı, er buulanêr,
Kolhozçular çıktı kıra.
Bölük-bölük karakuşlar
Eski yuvalara geler,
İlkyaz gelmesini onnar,
Dalda ötüp, haber eder.
Güneş eri te suvazlêêr,
Kırda ekin – eşil fırça;
Başçalardan seslär geler,
Eni mani öter hoşça.
Üüsää cıvırlıga çıkıp,
Bir incecik ses tutturêr;
Şen uşaklar gökâ bakıp,
- Tä, turnalar, geldi, -baarêr.
İlk çiçeklär: meneşelär,
Tülübuba hem çiidemnär,
Sırıdarak, çıktı üzä.
Sefaa geldin, ilkyaz, bizä!

Yaz yaamuru

Gün bulut altında
Avşamdan kauştı,
Horozlar açlarda
Vakıtsız ötüştü.
Büün küüyün içindä
Bürkülük brakıldı,
Laalelär başçada
Sörşpeşip, kıvraştı.
Er haşlak sıcaktan,
Yamaçlar susadı,
Taukalar sokaktan
Gölgeyä saklandı.
Yamacın ardından
Bulutlar kalkındı,
Bir boran baalardan
Buyanı hızlandı.
Sokaklar tozadı,
Tokatlar trakladı,
Örtüdä taftayı
Kopardıp sıbıttı.
Tä evin üstündä
Gök birdän çatladı,
Salkımı hendektä

Taa erädän yardı.
Büük yaamur salındı,
Şırladı saçaklar,
Sokakta hızlandı
Köpüklü gür sellär.
Ama tutmadı çok
Bu yaamur burada...
Bulutlar göktä yok,
Gün yakêr yukarda.

Kuşlar bey seçer (Masal)

Çoktan, çoktan, bir vakıtlar
Kuşlar pek dalaşmışlar.
Bunun için neet koymuşlar
Kendilernä bey seçsinnär.
Kavga, çekiş – annaşmışlar
Bir büük daaya toplansınnar
Eni surtuk kartal giimiş –
En ileri daaya gelmiş;
Tez buhu ardına gelmiş.
Bir meşedä konak etmiş.
Toklu gibi besli toylar
Yayan taa çok örümüşlär.
Çıkıp gökâ artık üüsek,
Dizi-dizi boz turnalar,
Biri-birnä sesederäk
Daaya saa-sem etişmişlär.
Gagalarnı trakladarak,
Al bacaklı kart leleklär,
Dönä-dönä, aldanarak
Beş-on güncäöz yol yapmışlar.
Bir büük sürü arsız garga
Tenä aarayrak çeketmiş,
Yolda konup bostannara
Karpuzları heptän delmiş.
Hem gelmişlär mejgeldeklär,
Taşlık kuşlar hem pupuklar,
Karakuşlar, kırlangaçlar,
Çık-çık kuşlar hem bübüllär.
Yavaş-yavaş akışmışlar
Koca bölük türlü kuşlar.
Da maslaatta oturmuşlar.

Bu kanatlı delegatlar.
Cıvıl-cıvıl baarışmışlar
Ama annaşamamışlar.
Da cıvırlıga bitkidä
Demiş: - "Biz yapalım bölä:
Angı kuş çetinceysä taa,
Çıkarsa hepsindän üüsää,
Doruluunu o alacak
Da kuşlara bey olacak".
Tutturmuşlar bir büyük yarış,
Daayın içi fışırdamış;
Gökä üüsek kuşlar çıkmış,
Sade toylar erdä kalmış.
Biri-birindän çalışıp,
Kuşlar üüsää çıkmaa bakêr.
Boz kartal uz gökâ bakıp,
Hepsiciindän üüsää kalkêr.
Da cıvırlıga kesilip,
Yarı yolda artık dinmiş,
Da biraz sora katlanıp,
Bir fikircik ona gelmiş.
O kartalın hiç durmadaan,
Kanadına sessiz konmuş.
Da bir soluk o aldıynan,
Hepsiciindän üüsää çıkmış.
Ama kuşlar bu şiretlii
Annêr birädän hepsicii.
Da butakım işlär olêr;
Hep kartal kuş beyi kalêr.
Da büün dâ cıvırlıga hep
Üüsää çıkmaa dalap eder.
Birdän aşaa salverilip,
- Hep bänim kuş beyi.- baarêr.

Paalı Çadırım

Dan eri gözâl aardı
Çadırın gün başında,
Evlär hepsi kalkıştı
Umutlarlan canında.
Gün tä bayırdan çıktı
Bir sırlı sini gibi,
Şafkını erä attı
Varaklı sinnär gibi.
Bir taş yol kıra çıkêr,
Dolanma şirit gibi,
O yoldan işä akêr
İnsannar tırtıl gibi.
Çadırın kırlarında
Bölük kız-çocuk işleer,
Gözellää, şeremetlää
Kuşçaazlar türkü söleer.
Başçada da uşaklar
Çadırılıya çalışêr,
Gagauz büüyer onnar
Zaametä tä alışêr!
O! İnsan, gözâl insan,
Sev paalı Çadırımı!
Näända da sän bulunsan,
Sev inannan halkımı!

Nikolay ARABACI (1893-1960)

İlk yazıcılardan biri olan Nikolay Arabacı duudu Kiriyet küüyündä, Çadır dolayında. Bitirmiş küü birklash ikiyıllık şkolayı, da bobası vermiş onu Komrat Real uçilşesinä. 1916 da Harkov Universitetinin fizmat fakultetinä girmiş. Sora üürenmiş Moskva Günduusu dillär İnstitutunda. Vatan Cengindä pay almış. 30-cu yıllarda işlemiş İstanbulda Rusyanın alış-veriş temsilciliindä. Taa sora işini Moskvada üüsek şkolalarda pedagog olarak ilerletmiş. Gagauz alfavitinin kurucularından biriydi. Şiirleri Kırım-tatar gazetalarında çıkmış.

Tertipli uşak

Paklık sevärsä bir uşak,
Üstü-başı temiz, parlak.
Yıkanmadık o hiç gezmäz,
Kulaa, tırnaa hiç kir bilmäz.
Tertip sevärsä bir uşak,
Kiyat, yazal, tarak, kuşak,
Her oyuncak – enser, aşık
Duramaz karma-karışık
Herşey bilir sıra hem er –
Her ii uşak tertip sever!

Temizlik

Dozdolayı süpür,
Kalmasın gübür,
Pak olsun senin,
Diil sade evin,
Ya biyaz etin,
Ama her needin.
Eer braktın bir iz,
Bak, olsun temiz.

Ötsün kavalım

Ko ötsün kavalım
İşitsin insanım;
Uz ömür kuralım,
Kıymetli olalım.
Ko ötsün kavalım,
İşitsin insanım:
Dededän laflarım,
Altaya bakalım.
Ko ötsün kavalım,
İşitsin insanım:
Oradan kervanım
Hep gelmiş buyanı.
Ko ötsün kavalım,
İşitsin insanım:
Dededäm avamı
Balkana bakalım.
Ko ötsün kavalım,
İşitsin insanım:
Dededän, Oguzdan
Zenginnik halkımın!

Drumi

1.

Çoktan yaamur bulutları
Gökü, ayı heptân örtmüştü.
Gecä yarı horozları
Şindän bizim küüdä ötmüştü.
Uyuyardı raat yorgun insan.
Bu geç vakıt salt uyumaazdı
Küüdä sin-sin gezän bir can;
Hep saklanırdı, tutulmaazdı.
Dolayında bakınarak,
Bir aula girdi deyneklän,
Köpek çıktıydı salarak
Ama sustu birdä ekmeclän.
O ilk köpek salmasından
Manol amuca uyanmıştı
Çerçevyâ urmasından
Birdän-birä kâr şaşırılmıştı.
Manol donca yavaş kalkıp,
Korkuylan biraz duraklanmıştı,
Enikunu gözdän¹ bakıp,
Onu birdän o tanımıştı.
Kapu taa o saat açıldı.
Alıp musaafiri kucaklan.
Manol patadan taşıdı
Bak büyük bir dostmuş bu kaçakalan.
Bu musaafir beş yıl geeri
Girgin düüşmüştü jandarlarlan,

¹ Gözdän – burada: pençeredän

O Bucakta çiftçileri
Çaarmış cengä okupantlarlan...
Düştü Doftan zındanına²...
Da Partiyanın yardımınnan
Kaçıp, geldi uşaklarına
Hem laflanmaa ii dostlarinnan.
Kaçmak ona umut verir –
O Manola geldi bir neetlän,
Salt zavallı o musaafir
Bu gün buluşmadı kısmetlän...
Lafi açtı Manol kendi:
- Boban tezdä, seni aldıynan,
Çok kötektän o geçindi...
Ama anan senin karınnan,
Açan rumın jandarları
Sizä geldi taraşlamaklan,
İkisini kesti nacaklan...
Ama diri kalannarı.
Urdu zavalları tüfeclän...
Oolun kızınnan kurtuldu,
Üsüz kalıp zavalların,
Bendä dä çok onnar durdu –
Bakmaa aldı hısımınarın.
Da Drumi salt onu sordu:
- O jandarlar da diişildi mi
Hem şindi kaç kişi oldu,
Hem "Sekşiya"³ ordan geçti mi?

² Doftan zındanı – Romınyadaki Doftan kapanı (o zaman için).

³ Sekşiya – jandarmeriyä

Bunu sorup ta ekledi:
- Onnarlan bän dä bilişirim
Yapmarsam da ne geldim,
Onnarlan baari ödeşirim.
Manol dedi: - Var o postta⁴
Bir ii hem faydalı adam da
Yardım eder her vakıtta
Vakar onun bizdä adı da.
Birkimseyi almaa izin
Eer bir o sektiyyada varsa,
O can kayıp, o diil sizin...
Ama dediim jandar Vakar sa
Tez bildirir o insanı.
Da biz bölüklän çalışırız
O amannıyı, kurbanı
Küüdän vakıtları aşardırız.
- Öleysä, al onu, koru:
Siz kırçmada oturun, için
Posta sän brakma hiç onu,
Ölsün zerä o yoktur nicä.

⁴ Postta - jandarmeriyä

2.

Bulêr Manol o jandarı,
Bütün gecä içer onunnan
Sarfoş eder o Vakarı
Kendi durup çeker kulaannan.
Gecä yar'sı bir ansızdan
Bütün küüyün içi sarstıydı
Bir gürlemek, sansın göktän –
Küçüü dä, büüyü dä uyandıydı...
Belliidir: Drumi ödeşti
Fena duşman palaçlarınnan:
Saklı o sora görüştü
Kendi üüsüz uşaklarınnan.
Ama evdän ayrılmakta
Çıktı bölä saklı laflarlan:
- Ol'cam bän diil hiç uzakta
Rosiyada, eski dostlarlan.

3.

Kim uuradı dün Manola
Duşman bilämâz, çıkardamaz,
Kaçkın sürttü uzak yola
Jandar onu şindän tutamaz.
Açan jandar Vakâr aydı,
Haşlak gibi kalktı ayakça
Da işidip ki post yandı
Ansızlıktan güldü uşakça.
Çıkıp Manol, kırçmar, Vakâr
O yangına kaçtı alatlan.
İnsan çoktan gelmiş bakêr
Bu işlerä şaşmış suratlan.
Çok geçmedi – “annaşıldı”,
Ki soba yanında durarkan
Patron sandıkları daaldı
Bu rasgeldi gecä uyuyarkan..
Bundan birdän dä o gecä
Yandı dolap hem “kartä nägrı”⁵
Kurtulmadı bir çekmecä –
Yandı şu hepsi sıravardı.
İki duvar salt dayandı
Yandı evin direkleri dä
Hem hepsi duşmannar yandı
Kömür oldu kemikleri dä.
İşin halizini bilir
Salt Manola gelän o kumi,
Saklı gelän o musaafir –
Halizini bilir salt Drumi

⁵ Kartä nägrê – kara liste

Dionis TANASOGLU (1922- 2006)

Duudu Kiriye küyündä. Ürendi Akkerman üüredicilik şkolasında. 1952-ci yılda bitirdi Kişinöv Pedagogika institutunu, istoriya hem dil fakultetini. Gagauz literaturasının hem gagauz yazı dilinin temelini koydu. Tanasoglunun stihiyaları - şiir, pyesa, bilim, roman, muzıka, oyunculuk hem resimdir. Uzun zaman “Gavriil Muziçesku” adına İncäzanaat institutunda işledi. Bakuda Filologiya doktoru adını aldı. 1994-cü yılda Profesör universitar bilim adını kabletti.

Ana dilim

Ana dilim-tatlı bal,
Salkım çiçää kokusu.
Şırasını üklü dal
Vermiş gömeç dolusu.
Ana dilim-gözâl ses,
Maanä, türkü avası.
Onu işidän herkez
Doymaz, geçmâz avazı.
Ana dilim-gevrek söz,
Uygun dizili sedef.
Ûrük fikir ona öz,
Kefimä verir hep kef.
Onsuz geçmâz hiç açlım,
Kuru kalır masalım.
Onsuz olmaz hiç saalım,
Kısır gezâr akılım.
Dili läâzım bilelim,
Ona biz inan evladız.
Dili hiç kaybetmeyelim,
Salt onunnan biz insanız.

Duygum

Näända senin
sızıntın, hey duygum?
Bulayım da tıkayım -
pek sızlêêrsın, hey duygum.
Näända senin
başlantın, hey duygum?
Tutayım da baalayım -
pek kopêrsın, hey duygum.
Näända senin
baalantın, hey duygum?
Kolverip birâz, çözeyim -
pek sızlêêrsın, hey duygum.
Näända senin
ateşin, hey duygum?
Alıp elä, üfleyim -
pek yakêrsın, hey duygum!

Vatanım

Näända çayırlar geniş,
Baalarlar dolu emiş,
Näända şendir başçalar,
Çöşmedä tatlı sular –
Orada duudu yıldızım,
Orada benim Vatanım!
Näända yamaçlar yası,
Podişlär dä düzbaşı,
Näända kırlar çırtmalı,
Sürülär dä trakalı,
Näända yalpak lüzgerlär,
Yıldızlı da gecelär.
Näända ırırırılar türkü
Uzadêrlar hertürlü,
Näändä utancak kızlar
İncä ses maani çalar,
Näändä delikannılar
Kara kalpak taşırılar.
Näända gaydalı düünnär,
Kadıncalı oynnar
Näända hepsi milletlär
Ana-kardaş uşaklar!
Näända insan zaametker
Aydın gelecää düzer.
Orada ömürüm – canım,
Orada benim Vatanım!

Büüttün beni

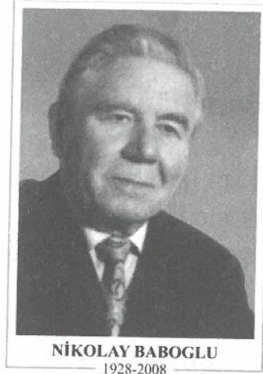
Ana Bucaam, o kolların yalpak
Beni salladı, taşıdı kucak.
Aazında yorgun çinedin ekmek,
Dişsizi beni besledin mek-mek.
Sesimi düzdün, bıkmazlık ettin,
Dilsizi beni lafçı üürettin.
Uykunu kuudun, oturdun ayak,
Baarganı beni uyuttun susak.
Türkü başçanı cömert çözdürdün,
Sallangacımda nazlı peet ördün.
Yakı kömreendän tatlı süt düzdün.
Doymazı beni doyurdun üstün.
Bucakım, anam, hiç yok şaşmaklar,
Sän ki kaldırdın dev gibi oollar!

Yıldızım

Duumuşun sän bu halk için, şılak!
Belli şindän selli raatsızlıktan.
Seftä yollar pek çok, sabaa ancak,
Salt uyanmış taraf karannıktan.
Geeri kalmış kendi ömüründän bu halk
Hem zor bakar te aydınnaa.
Pek çok bakmış o karannaa dündän,
Bakamaz, inanamaz saygınnaa.
Uyanıklı, ama gerçek, derin
O düşleri halizletmäâ kalkêr.
Bey, yıldızım, şafklı git ileri
Hem bıkmı hiç ona yardım etmäâ!

Yanıkım bän

Yanıkım bän baaya gitmäâ,
Çotuk çiçää koksun.
Filiz soyup, gevrek imää,
Özlek sancım kopsun.
Yanıkım bän yatmaa kırdä,
Ko pıtpıdık çalsın,
Ko biçinti döşek burada
Hep aklımda kalsın.
Yanıkım bän küçük olmaa –
İçer gülüş dolsun.
Dedydi dädum ozaman!
«Ko büük çocuk olsun!»
Yanıkım-hasretim
Dädum-dedem

Nikolay BABOGLU (1928-2008)

Tatar-Kıpçak (şindi Kıpçak) küüyündä duudu. II Dünnää Cengindän sora Kaul Pedagogika okulunu, taa sora da Kişinöv Devlet Universitetini (moldovan filologiyası) başardı. Üüredicilik hem okul müdürlüü etti. "Ana sözü" gazetsının redaktoru oldu. Üürenmäk kiyatlarını hazırladı. N. Baboglunun yaratmaları koloritli dillän yazılı. Annatma hem şiir kiyatları var.

Ana dilimiz

Ne zamandır- bellisiz,
Gelmiş bizä dilimiz...
Da yapmış bizi o biz.
Gelmiş derin eveldän,
Pütürceklilerdän,
Puluktan, tutaklardan,
Arpadan, boodaylardan,
Sanki taa ne erlerdän?
Bekim telli gelindän,
Bekim kaval sesindän,
Kolaydan hem zorlardan?
Geler o oyunnardan,
Becerikli aazlardan,
Dünür bekleyän kızlardan
Hem kaba somunnardan...
Oglanın sürüsündän,
Masaldan hem türküdüden,
Toprakta, çizimindän,
Allahın izinindän...

Eh, yaamur, yaamur...

Bän yaamurlan barabar
Büün genä bir şiir yazêrım.
O yaayêr azar-azar,
Bän vakıtları sayêrım...
Törpü gibi beklemäk
Canımı hep kemirer
Beklemäk, beklemäk
Baarım birdän öldürmeer...
Bän yalnız, kapum açık
Hep bekleerim ursun çan,
Kismetim, bän kayretli,
Nezaman sän gelecän?

Geldi

Geldi sevda bana
Derin sıklet sardı
Kondu uz canıma
Raatlıcaamı aldı.
"Ya sev beni" - dedi, -
"Ya ver ömürünü!"
"Verämeycäm", - dedim
Sana ömürümü,
Sevämeycäm seni,
Al öpüşümü!..
Sevda bunu beendi,
Yaptı o işini:
Aldı beni kendi -
Gönüllän tenimi...

Kaynêêr

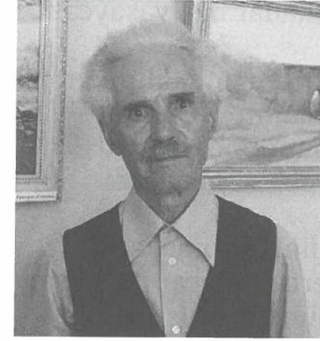
Ne hoş kaynêêr erdä ömür
Ne hoş yaşêêr dünnä bütün!
Duumak evi – hep enili
Kara yollar da hep belli!
Biri geler, biri gider...
Yaamurlardan sellär olêr,
Kuraklardan yollar tozêêr
Vakit vakıtları kuvêr.
Yıldırımnan göklär çatlêêr
Göklär gürleer, yaamur geler
Te bakırdan döker, döker...
Yaamur düzer ömürleri,
Yaamur yıkêêr köprüleri.
Yıldırımnan göklär çatlêêr
Vakit vakıtları koolêêr,
Yaamur geldi, yaadı – gitti
Nesä aldı, ne getirdi...

Borçluyum sana

Sünker somunnar için
dolu başaklar için ,
fıçıda şarap için,
keten gölmeklär için,
kısmetli sevdam için,
Bol elli dostlar için,
aydınnık dünnääm için –
Borçluyum sana –
Öz topraam ana.

Hop hay dini...

Allah dünnäya versin
Çok paalı annaşmayı.
Bizi dä unutmasın,
Gagauzlaa bakmayı...
Kolaçlı soframızda -
Olsun bizim hatırlar.
Şen ötsün aramızda
Horular, kadıncalar.
Yaşasın ömürünä
Kahırsız şen halkımız,
Olsun uslu cümnäyä
Boşalmasın soframız.
Soframızda kolaçlar
Aramızda sevgilär.
Gagauzça hatırlar
Kadıncalı oynunlar...
Hop hay dini dönelim
Dönüp, dönüp söyleyim
Yaşasın çok insannar.
Siz hem biz gagauzlar.

İvan PAVLIOGLU(1929)

Duudu Valkaneş kasabasında. Yazmaa başladı geç.
İşledi türlü işlerdä. Şiirlerin tematikası taa çok dinnän,
vatannan baalı.

Bizim dilimiz

Bizim dilimiz zengin,
Senselemiz da girgin.
Onsuz biz soluyamêêrız,
Salt onnan biz yaşarız.

Bizim dilimiz yalpak,
Halkımız bizim kırnak.
Nesoy saayaa canıma
Kär ölä o Bucaama.

Dilimiz hep aklımda,
Canımda hem kanımda,
Ondan hiç atılmaycam
Nekadar bän yaşaycam.

Bän anamın dilinnän
İlk lafımı söledim,
Anam-böbam işitti –
Ürekleri şennendi.

Dilini korumayan
Gerçekten var bir hayvan,
Dilindän atılannar
Taa beter maymunnardan.

Bizim dil gibi hiç yok,
Vatanımız paalı çok,
Bubamın yolu pek uz,
Dilimiz hep gagauz.

Az yazdım

Benim paalı Bucaam,
Az sana oldum yardım.
Benim üreem küsülü,
Senin için az yazdım.

O benim memleketim,
Ona üreemi veriyim,
Onu raatta göreyim,
Canım pek ister benim.

Bän ona borçlu varım,
Benim paalı Bucaama.
Ona az oldum yardım,
Bucaamın faydasına.

O benim buba yerim,
Onda benim kuvedim.
O var benim umudum,
Bucaklan baalı needim.

Yärimi buldum

Bir taş attım, uçurttum,
Altı bayır aşırttım,
Taa altıncı bayırda
Yärimi buldum orda.

Mahkul söledim ona:
“Pek lääzımsın sän bana,
Sän şindi kayılsaydın
Gelseänä benim yanıma”.

O bana kayıl oldu,
Kol-kola biz tutunduk,
Altı bayır, beş kulak
Geldik onnan koşarak.

Kırlardan, bayırlardan,
Korkarak çobannardan,
Daayın yanından geçtik,
Valkaneşä etiştik.

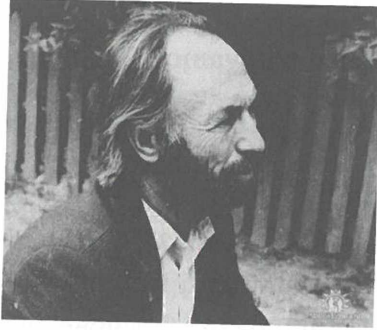
Üüredici

Kim var o üüredici,
O uzun dayanıcı?
O var sizin ananız,
Onu hatırlayınız.

Kim var o üüredici,
Bizä akıl verici?
Kim istemer üürenmää
O kalêr ayvan gütmää.

Kim var o üüredici,
O pak kalip düzücü?
Onu küstürmeyiniz,
Gözel laf söyleyiniz.

Kim var o üüredici,
O kâr nasaat verici?
Kim da nasaat kableder,
Bilgiçlii onun büver.

Dimitri KARA ÇOBAN (1933- 1986)

Beşalma küüyündä duudu, M. Gorkiy adına Literatura İnstitutunu bitirdi. Bük zoorkluklarlan Beşalma etnografiya muzeyini kurdu, küü-küü gezip eksponatları topladı. Taa sora oranın müdürü oldu. Unikal bir yaratıcıydı. Becerikli şair, yazıcı, hem resim, hem skulptura, hem muzıka uurunda tanındı. Gagauzlar için ilk dokumental film çekti. Karaçobanın dili koloritli hem derin filosofiyalı.

Panayırdan

Yoldan geldim dingin bän
Yufka hem diil zengin dä
Da te küüyä girdiinän,
Selämimi verdiynän,
Küüdä insan bakardı,
Herkez bişey sorardı.
Dostum sordu: "Hep dost musun?"
Ahmak sordu: "Hep prost musun?"
Sıkı: "Borcu vercän mi?",
Sarfoş: "İkram etçän mi?"
Kardaş: Para hiç var mı?
Bana da pay olar mı?
Karım sordu: Geldin mi?
Bobam sordu: "Dindin mi?"
Anam sordu: "İdin mi?"

Yollansan, bizä geläsin

Yollansan, bizä geläsin,
nicä läözım, seviläsin,
seviläsin, dat bilincä,
seviläsin gün-gündän
sevmenin bütünündän,
seviläsin doludan,
sevär ürään bolluundan,
seviläsin, ayolum,
nekadar var kayıllın.

1965 y.

Sayıklamak

Geldi gecä
koyu-koyu,
ballandırdı
şen uykuyu.
Bendä salt yok
uyuklamak,
bendä büün – salt
sayıklamak.
Sayık – türkü
persengesi.
Eh, yär gelsä,
sesirgensin!

1967 y.

Ömür- dünnää - bir su göldä

Ömür- dünnää - bir su göldä:
umut - bir şafk, kahr - gölgä.
Şafkın diräa orda-şurda
açêr birär şılcaaz suda.
Geniş gölün düz perdesi.
Umut gezer kim nerdeysä.
Güneş - bulut, güneş - bulut.
Benim eşim - ölmäz umut.

1967 y.

Uşaklık

Kalkınardık biz ayaa,
etektän tutunarak.
Ömürä, nicä aya,
biz bakardık, şaşarak.
Çok şafklıydı o zaman,
masallıydı geçendä!
Kokulu otlar anam
falayardı içerdä.
Biz oynardık Yalpıda,
eşerärkän çim kafli.
Büüleyärdi kiyattan
gözellik litografli...
Da bilmäzdik gün-gündän,
Bakarak resimneri,
Denizdä ki geminin
Gıçırdêr direkleri...

1981 y.

Analık

Analık- ne en ii var:
şafk, toprak hem bulutlar.
Analık – geniş bolluk,
havada bir pak soluk.
O – her ilkyaz gelmesi,
kırların eşermesi.
Analık – ürään sıcaa,
sevginin ahtlı kucaa.

Savaşım bän vermää yol

Savaşım bän vermää yol,
Ki geçsin utancak ool,
Savaşım suuk durmamaa,
Ki çiçek dondurmamaa.
Çok sefer iildim aşaa,
Yakışsın uçmaa kuşa.
Yaptım yokur büük kabaat..
Ne ürääm e diil kanaat?

Nereyä kim gider

Nereyä kim gider,
O oray etişer.
Kim gider çukura-
çukura o düşer.
Kim gider kanaatlaa-
olêr dinç hem gamsız.
Kim gider tamahlaa-
olêr dev inansız.
Kim yaşêr zaametsiz-
üürener süzölmää.
Dolayda sa dünnää
savaşêr düzölmää.

1968

Kabardı çözük çimnär

Kabardı çözük çimnär
buuların mayasında.
Tepedän da tepeyä
erleşti pembä suva.
Köpürdü şu başçalar,
fişladı genç meşelik.
Çaktılar aşaalarda
şişecik köşeleri.
Şaşılmak koyusunda
Büülenmiş havez çüüyer...
yanın left boynusunda
Çiçeklär `çindä çember.

1980

MİNA KÖSÄ
1933-1999

Mina KÖSÄ (1933-1999)

Beşalma küüyündä duudu, orada da yaşadı. Kaul pedagogika okulundan sora, Kişinöv Devlet Universitetini bitirdi. Üüredicilik hem kultura uurunda işledi. Şiir hem annatma kiyatları var. Büünkü milli gimnin avtorudur.

Bir ecel ikimizä

Tarafım, paasız topraam,
Çok sıra dedim taman:
Eminimsin sän benim
Hem saalum, hem kismetim.
İy duyêrım halını,
Üreendän her acını –
Paralêêrlar canımı
Gözündän o yaşların,
Ani çok tä oldular:
Körlenerlär derelär,
Var erlär kısır kalır
Hem soluk ta otalı...
Ko bän kör-sakat kalıyım,
Saalumı fit harcadım –
Sade ama ecelim
Üzünü senin bilsin.
Bekim o çok dolaşık,
Yaşamaa deyni yanık, -
Salt seninnän barabar
Ömürü Mina sevär.

Ana dilim

Ana dilim, ana dilim,
Sensiz bän soluksuz gibi,
Gecä-gündüz sän aklımda,
Gagouzun şu kanında.
Senin, dilim, kökün derin –
O büyük senseledän gelir,
Oguz sızıntısı kaavi,
O çok halkı kardaş etti.
Ama dilim, ana dilim, -
Sän başsın emenim benim,
Haliz kızgın da üreciim,
Güneş gibi hem kismetim.
Ne çok sän geçirdin, dilim,
Ama kaldın, kaldın diri,
Da büünnän büün halkım seni
Bakêr gözlerini gibi...
...Nicä fidan gitmâz köksüz,
Ölä insan olmaz dilsiz.
Bän “şükür” deerim dilimä,
Ondan hoşluktur kefimä.

Oradan bän

Oradan bän, oradan,
Nerdä türkücü insan,
Nerdä çöşmelär kendi
Ayozlu sucaaz veri.
Oradan bän, oradan,
Nerdä sevişmiş Oglan
Da demiş kızlar ona:
- Sän bizä haliz sevda!
Oradan bän, oradan,
Ruba nerdä keptardan,
İnsanım sevär onu.
Nicä gün yavklusunu.
Oradan bän, oradan,
Neredä Bucak-topraam
Pelivan gibi oldu,
İşlerni kâmil kurdu.
Oradan bän, oradan,
Nerdä çok dilli insan,
Ama dost gibi onnar
Gül tarafımda yaşar.

Yaşa!

Yaşa sän, şaka,
İylää hep baka,
Sevinç hem beslä,
Tırman çak gökä!
Yaşa sän, türkü,
Ötersin büülü –
Sensiz boş ömür,
Kara, bir kömür!
Yaşa sän, sevdä,-
Evdä hem kırdä –
Sensiz yaşamak
Datsızdan bir pak!
Yaşa sän dostum,
Ayozlu duygum,
Yaklaş yanıma,
Sarmaş canıma!

Can acısı

(Raametli bobamım adına)

Köşeciimiz. Boba evi –
Tatlı soluu, baalı gibi,
Ordaseftä gülüşümüz,
Geçmâz datta öpüşümüz...

Açan gelersin yuvana,
Boba evin kapusuna,
Ürään başlêêr hızlı düülmää
Hem göz yaşın lafa dönmeä:

Tä yok artık orda insan,
Kimä dedin paalı bobam,
Kimin eli baktı seni,
Kimin ürää iylii sevdi...

Boba evi, boba evi,
Ne pek yakêr akıl beni,
Ki görmeycäm bän saabini –
Diveç yuku onu çeldi.
Geler bana, sän kapandın,
Şen türkümü benim yaktın,
Geler bana, günnär kara
Hem da canım – yara, yara...

Vlad- Demir KARAGANÇU (1934)

Vlad-Demir Karagançu Çeşmeküüyündä duudu. Kahul Pedagogik Şkolasını hem Tiraspol Pedagogik İnstitutunu başardı. Kendi küüyündä direktor hem üüredici çalıştı (1957-1964). 1964 yıldan beeri işleer Moldova Teknik Üniversitindä. Professordur. „Sizi Yazdım Kalbimä” (şiiirlär, çevirmälär, annatmalar) (2010), „Acı Pelin Bucakta” (proza) (2011) „Can Sıcaklı” (şiiir kitabı) (2012) adlı kiyatlar var.

Severim sizi

Gök kaplı bulutlarlan,
Ufacık yaamur çiseer;
Masamda oturarkan
Şiir yazmaa canım çeker.
Sıra-sıra yatêlar
Biyaz yapraa önümdä,
Aklıma getirerlär
Sevdamı gençliimdä.
Ne gözäl vakıtlardı!
Genç karım, uşaklarım
Ozaman yanımdaydı
Hem uzundu ömürüm.
Kısmetli günnär geçti,
Erdä yolum kısaldı,
Düşünmää vakıt geldi,
Ne yapılmadık kaldı.
Alatlêêrım yaşamaa,
Korkmêêrım geçinmektän,
Bän isteerim taa sevmää
Sizi bütün ürektän:
Yakın hısımnarımı,
Beni sevän karyı,
Okuyucularımı,
İi kalpli dostlarımı...
Sıra-sıra şiiirlerim

Dizildilär kitaba,

Seni, Bucak tarafım,
Çoktan yazdım kalbimä.
O toprakta gömülü
Atalar hem dedelär,
Çok göz yaşı döküldü
Eşersin kurak erlär
Geler-geçer kolboylar,
Ama sonsuz Halkımız.
Yaşasın gagauzlar
Hem Gagauz Erimiz!

Vakit geçer, vakit geler

Vakit geçer, vakit geler,
Diişilerlär insannar,
Kimsä öler, kimsä duuêr,
Diveç yaşêêr salt halklar.
Te kış geçer, te yaz geler,
Dönerlär yolcu kuşlar;
Başçalarda aaçlar açêr,
Bal yapêrlar kuannar.
Dan erleri gözäl aarêêr,
Gecä diişiler günä;
Küüdä horozlar öter,
Çiftçilär gider işä.
Te yaz geçer, te kış geler,
Giderlär yolcu kuşlar;
Hasretlän insan siireder,
Göktä çalêr turnalar.
Vakit geçer, vakit geler
Eni yılları katmaa,
Ama diveç halka kalêr
Geçän annarı anmaa.

Bir çırtma aalêêr bayırda

Bir çırtma aalêêr bayırda,
Tolokada sürü otlêêr;
Yanık kalpli çoban orda
Ölä kahırını daadêr.
Sevgili yavklusu küüdä
Başka çocuklan evlener,
Ani yaşêêr bir maaledä
Da kızlan dayma görüşer.
Olan bir zengin ayledän,
Kız sa aaretliktä büümüş;
Çobanı sevmiş ilkindän,
A sora zengini beenmiş.
Dever hısımnara gezer
Atlı, çotraylan elindä,
Onnarı düünä o çaarêr
Duruk şaraplan filcanda.
Muzikalar gözäl çalêr
Düündä güvääyin evindä.
Düüncülär düz hava oynêr,
Gelinnän güvää çevredä.
Şennik duyulêr maaledä
Üülendän geceyä kadar.
Salt çırtma aalêêr bayırda –
Garip çobana kafadar.

Tutêrsın mı taa aklında?

Tutêrsın mı taa aklında
Buluşmamızı ilk kerä,
Açan bülbüllär aaçlarda
Türkü çalardılar bizä?
Alçak dalların altında
Saklı durardık aalemdän.
Senin maavi gözlerindä
Yaşlar şıladı sevgidän.
Kula saçlarına aaçtan
İhlamur çiçää düşärdi,
Alifli tatlı aazından
Temiz soluun kef verärdi.
İstärdim pek sevmää seni,
Emmää aazın nektarını,
Dolu gözäl güüslerini
Suazlamaa – yaksın elimi.
–Dayan-dayan, – deyardın sän, –
Beklä o kısmetli anı,
Açan hazır olacam bän
Datmaa cennet almasını.

Duygu

Açan gecä Ay duuêr
Da gelersin önümä,
Derin duygum uyanêr,
Tatlı yatêr kalbimä.
Açan yıldız şafk eder
Duruk gölün içindä,
Canım sevdayı bekleer
Sendän, yärim, her kerä.
Açan buucu gecedä
Yavaşıcık lüzgär eser,
Serinnenmiş canımda
Sana duygum tutuşêr...

Gavril GAYDARCI (1938-1998)

Kırbaalı küüyündä duudu. Kişinöv Devlet Universitetinin rus filologiyası bölümünü bitirdi. Bütün yaşamasını universitetlerdä üüredicilik etti. Gagauz dilini aarştırarak doktor adını kazandı. Gagauz alfavitinin, gagauzça sözlüün (1973) hem üürenmək kiyatların hazırlanılmasında aktiv pay aldı. Moldova Bilimnär Akademiyasında işledi. Folklor topladı. Bir şiir kiyadı var.

Kaaviysän sän

Ateş, kızgın Bucak yolu,
Yakêr – yok kurtuluş...
Daa boyunda meşä boylu
Bir sık gölgä sermiş.
Gölgesinä toparlandım
Serinnemää alatlan,
Baksam: benim eski dostum
Kuvet tutmuş vakıtları...
Bän tanıdım seni, dostum,
Makar ki dallanmışın,
Da, diz çöküp, şükür ettim,
Ki büyük meşä olmuşun.
Tutêrmısın sän aklında,
Nicä, küçük fidankan,
Beni saklaardın gölgendä,
Kızgın güneş yakarkan.
Unutmadın mı, şen dostum,
Nicä çok yıl geeri
Kızgın bir güllä parçası
Kırmıştı dalını.
Körpäydin sän – yaşım aktı,
Sarkık dala bakarkan,
Tuttuydu canımı sancı,
Kanadını kesärkan.
Fit bitişmiş yaran senin,
Eri da diil belli,
Dal etişmiş filizlerin –
Temiz, köklü, kaavi.
Kaaviysin sän, kaaviyim bän, –
Zor kırmaa bizi,
Kuvedimiz bak topraktan,
Ana topraan teri.

İlkyaz sabaası

Gün ipek pelinnän
Kuşamış daayı,
Bulutlar sürüylän
Üzdürer kayı.
Bulutlar üzerlär,
Tulumsu, şişkin,
Sansın denizdä kâr
Bezlär geminin.
Bacadan kalkêr dik
Kraa gibi tütün,
Aazından fırlêêr sık
Sarı kıvılcın.
Lüzgâr dolaşarsa
Açmış salkımcı,
Gücülä sallarsa
Biyaz çiçecii.
Te aşêr duman da
Bayır sırtını,
Geriler aaçlar da,
Gelincä giimni.

Tuna, Tuna

Türkülü düzlükçä
Kara denizä
Tuna durmamayca
Aktarêr dalga.
Tuna... Tuna... Tuna,
Gür, geniş derä!
Bana sölesänä,
Sataştın neyä?
Nelär işitmiştir
Maavi suların,
Kimi sallamıştır
Şen dalgaların?
Aklında läüzımdır
Çok tutasın sän:
Binnän can geçmiştir
Seni aykır'dan.
Senin kenarında
Saabi gezdilär
Tatarlar türklärlän,
Valahlar, ruslar.
Çok kannar akmiştir
Gökçä aynana,
Çünkü şindiyädän
Suların pembä.
Şan buldu kılıçlan
Çok millet burda,
Güüs-güüsä kalkarkan

Güreş kırında.
Etär sana, Tuna,
Asker sulamaa!
Taa ii diil mi namı
İştä kazanmaa?
Kardaş halklar, mutlak,
Tuna boyundan
Katlayarlar, ortak,
Şanı eveldän!..
Türkülü düzlükçä
Kara denizä
Enikunu Tuna
Taşiyêr dalga.

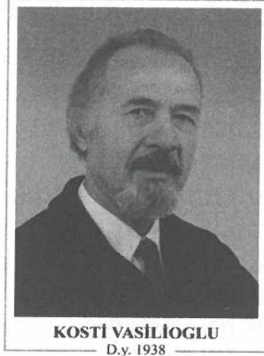
Çatırık yolda

Çatırık yolda bir kanara
Bakarak aya yıldızlanardı,
Sansın, şafk edip, yolculara
Alatlamasınnar yalvarardı.
Kıymadı canım te geçeyim
Yanıdan, denämedään onu,
Yoktu nicä bän oturmayım
Da özne siiretmeyim küüyü.
Yok gördüüm, ki yaraşsın bişey
Yıldızlı küüyün gözelliinä!
Şafk şafka sokakça aynaşêr,
Göz kıpıp biri-birilernä.
Küü susêr. Raatlık dolaylarda.
Ay bakêr yolun aynasına,
Salt tırtır çekirgeylän ortak
Bıkmêêrlar ava çalmasına.
Uzakta çoban köpää kesti
Ortalın gecä sessizliini,
Bir yumak lüzgâr genä esti,
Havaya katıp temizliini.
Bän da tä, istämeyrâk kalktım
Ilıca biyaz kanaradan
Da yolu evä dooru kaptım,
Uruna çıkıp kırdırmadan.

Suskunnuk

Sus avşam uslu iner
Geniş kırlara,
Raatlık kaba yayılêr
Çift karalına.
Fırçalı yıldızları
Göktä biçeräk,
Ay-orak şen sıridêr,
Erä bakarak.
Başaklar şuşuklanêr
Lüzgârlän ortak –
Ekinnâr dalgalanêr,
Tenä besleyrâk.
Çırlaklar hava çalêr
Sansın düün sırasında,
Başka böceklâr oynêêr
Horu ot arasında.
Süüt-dilber gelin gibi
Sarkıtmiş dallarını,
Derenin dalgasında
Yıkêêr peliklerini.
Gecenin susu käämil –
Buyurêr yazmaa,
Tutundum işâ hamel –
“Çin” piet kurmaa.
Suskunnuk uslu konu
Dolay erlerä,
Gecä raatlını serdi
Uykulu küüyä.
Kaba- hafif

Konstantin VASİLOGLU

Konstantin VASİLOĝLU
(1938-2014)

Ukrainanın Aleksandrovka (Satılık Hacı) küüyündä duudu. Üüredici hem araştırmacı olan bu yazıcı Moldovada yaşadı hem yarattı. Üüretmâk kıyatlarını hazırladı. Birkaç annatma hem şiir kıyadı var.

Gagauz Şiiri
Türkiyâ

Türkiyeyâ seftâ gittik,
Seftâ gördük o erleri,
Ama ölüncä duracek
O önümüzä, nicä diri.

Bayırların – gökâ çıkêr,
Çayırların – çiçek açêr.
Türk milleti pek çalışkan,
Dostluk bizimnär aarayan.

Kankardaşlarlan buluştuk,
Tatlı onnarlan konuştuk.
Hiç brakmamaa zorda biri-
Birimizi biz annaştık.

Dedelerin biz topraanı,
Devletini pekçâ sevdik.
Geeri dönärkenä evä,
Sınırında emin ettik.

Seni unutmaycez, Türkiyâ!
Şehirlerin üreemizdä.
Senin gökün, senin topraan
Kalar bizim düşümüzdä.

Seni unutmaycez, Türkiyâ!
Sana biz genä gelecez.
Seni biz, nicä anayı,
Bitki günädän sevecez!

Cuvabını senin bekleerim

Sän akıllıysın, annaycan,
Kimdän kiyat sana geldi.
Hem, okuyup, sän yollaycan
Bana hızlı cuvap geeri.

Ya ne hodulsun! Ne girginsin!
Hem ne büülü bakêrsın sän!
Beni kâr kaybetmäâ isteersin
O bakışınnan önündän.

Senin, güneş gibi, üzün,
Beni haşlêêr taa uzaktan.
Ama bilersin mi, gözüm,
Ani severim pek çoktan?

Maana bulmaa bana kolay:
Açıklayamadım. Afet.
Bunu biler artık dolay...
Salt sän bir, kör gibi, .. elbet...

Açan sana bän yaklaşardım,
Açan istäârdim söylemäâ...
Sän ozaman hiç istemäâzdin
Beni makar ki seslemäâ...

Artık yazdım. Bilersin sän...
Gecelerim kâr uykusuz...
Bu kahırdan ölärim, bil,
Beni brakarsan umutsuz.

Canım benim, düşün çokça,
Sana pekçä bän yalvarêrim.
Burda koyêrim bir nokta
Hem cuvabını senin bekleerim.

Cuvap

Bän akıllıyım, annadım,
Kimdän kiyat bana geldi.
Hem, okuyup, hızlı yazdım
Kiyadına cuvap geeri.

Hiç diil hodul bän hem girgin.
Dooru, büülü bakêrım bän.
Seni salt büülemää isteerim,
Beni seväsın ürektän.

Benim, güneş gibi, üzüm
Seni korkutmasın, dostum.
Nesoy adam olursun sän,
Açan korkêrsın karıdan?!

Maana bulmaa yok havezim,
Makar ki bu bana kolay.
Ama kalarsaydım sensiz,
Maana bular bana dolay.

Bu yaklaşmak mı, kardaşım,
Bu sölemäk mi, gözçeezim,
Açan on metradan bana
Sessiz sän nesä mizledin.
Seni aftaylan bekleyärdim,

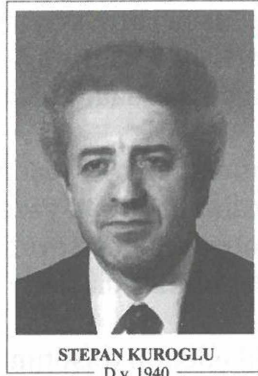
Uyku bilmääzdim kahırdan...
Açan gündüz seni görärdim,
Kär bozulardım akıldan.

Kendim istäärdim yanına,
Gidip, sana sarmaşayım,
Senin kara gözlerinä
Doymaz bän saatlan bakayım.

Umutlan hep bän yaşadım,
Bilärdim hem: sän yazacan,
Sän duyacan, ani severim,
Benim ölüncä olacan.

Teklif edersin düşünmää...-
Düşünölmüş artık çoktan.
Sade isteerim, sevdacım,
İki candan olsun bir can.

Nokta koyarız ikimiz.
Cuvap sana birdän vererim.
Yok vakıdım çok lafetmää:
Dünürçüleri sendän bekleerim.

STEPAN KUROGLU
D.y. 1940

Stepan KUROGLU (1940- 2011)

Ukrainada, Dmitrovka küüyündä duudu. Kişinöv Devlet Universitetinin İstoriya-filologiya fakultetini başardı. Küüyündä üüredici hem okul müdürü işledi. Taa sora Moldova Bilimnär Akademiyasında doktorluk adını aldıktan sora Gagauzologiya bölümündä çalıştı. Moldova parlamentinin deputatı oldu. Son yılları Komrat Devlet Universitetindä istoriya üüredicisi işledi. Hem bilim hem şiir kiyatları var.

Sevda için

Siz dä, bekim, sevdiniz,
Büük sevda da bildiniz,
Salt benim başka türlü
Var sevdam – açık güllü,
Salt severim, tã emin,
Taa çok, nekadar gelin,
Salt severim bãn üüsek,
Nekadar biler ürek.
Salt benim sevdam ölä,
Nasıl yoktu kimseydä.

Bucaam

Bucaam, bereketli topraan
dolay erlerindä,
Koyu eşil booday yapraa,
güneş – talerindä.
Maavi göklär üüsek, geniş
sadedä bu erdä.
Te ne için seni beenmiş
dedäm, bobam heptän.
Bucaam, seni seçip-seçip
sevdik biz eveldän,
Senin için, senin için
kurban olarım bän.

Olamadım yabancı...

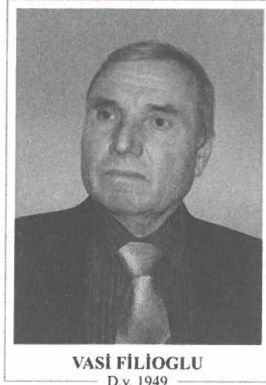
Önümdän saptın, geçtin,
vermedin seläm,
duyuldu, ki yokettin
kendi üreendän.
Geçmä, geçmä, ayolcuum,
alışmaz acım,
olamadım yabancı,-
pek yakın sancım.

Ana taraf

Yazıcıya etär mi laf
yazmaa ne görüner gözä?
ana taraf, ana taraf
eri-gökü ne pek gözäl!
Seni sa Puşkin az andı,
ama onda kabaat hiç yok,-
kısa vakıt o yaşadı,
yaşaydı, yazaceydı çok.

Yıldızlı gecelär

Ah, Bucaam, ana tarafım,
yok sendän taa gözäl erlär,
yıldızlı gecelär korafı
masala mı, gerçää mi benzär!
Göklerin küblesi – kâr çadır,
gerili oyandan buyanı,
saa ol, ani yaptın bir hatır –
açtırdın şu altın sandını.

VASI FİLIOGLU
D.y. 1949

Vasi FİLIOGLU (1949)

Duudu Beşalma küüyündä. Agrikultura tehnikumunu biritdi, orada üüredicilik etti. Sora "Çalık" adına sovhoz direktoru, taa sora kendi küüyündä kolhoz başının yardımcısı oldu. Büün dä topraklan çalışêr, "Birlik" adına çiftçilik çorbacılın başı. Moldova Yazarlar hem Gagauz Yazarlar Birliin azasıdır. Çok şiirlerinä muzika yazıldı. Şiirleri türlü dillerä çevirildi. "Gagauziyanın Saygılı kultura zaametçisi." adını kazandı.

Gel, oolum, sarmaşalım!

Eh, oolum, benim oolum,
Dünneyä gelmä yolun
Oymaklydy, nända düz,
Az şılardı gün-gündüz.
Ama hepsicii geerdä...
Açıldı tunuk perdä,
Da cetin basıp erä,
Aydınnık girdi evä.
Ses kurdu dalda o kuş...
Çekildi gergi arkuş
Strunada kemençenin, -
Dolaylar da şennendi!
Êh, oolum, benim oolum,
Kos-koca adam oldun.
Düş gibi kaydı yıllar...
Şükür et, ki var Allaa!
Var anan altın paada
(Yoktu ani hiç raatı),
Var boban, kardaşların, -
Gel, oolum, sarmaşalım!
Ko ürek ürää duysun,
İstediklerini bulsun:
Bu olur bendän baaşış,
Bir sendän – yalpak bakış!..
Hoş geldin!
Hoş geldin konaamıza,
Saa ol Eni yıl!
Büük baaşış oldun bizä,
Büük yaptın hayır!

Sän yaktın yıldızları,
Göklerä çıktın,
Donattın çamçaazları,
Yortuyu açtın.
Oynamaa çevrä-oyun
Sän çekettirdin,
Şen Ayaz da Däduyu
Sän vatiz ettin
Tabiat-dolaylara
Sän koruyucu,
Can da taşıyannara
İisin bir yolcu.
Danışmam bu üzerä
Butakım olur:
Razgelärsaydıq derä, -
Köprülä onu.
Dan erlär ko sevinsin
Keskini şafka,
Yıl-yıldan taa birleşsin
Dünnedä halklar!..

Prost et...

Prost et, sevgilim, beni,
Ki benim beterimä
Ömürün temelini
Koyamadık derinä.
Kırladık küüdän iraa,
Neetleri brakıp yarı.
Yaamurdan kaçtık kuraa...
Prost et, varsa kolayı.
Prost et, ani uşaklar
Bobayı siirek gördü.
Ev gelärdi bana dar
Da kıra hep örüdüm.
Çıkmadım,beki,saabi
Ya sevinç, ya acına.
Yaşamak sa, baksan , bir, -
Prost et, danışçam sana.
Prost et, olmadı ara,
Oturup, gam daadalım.
Olmalı için yara,-
Sän acınsın hem saalun...
Bilmeerim,arka-dayak
Hiç duydun mu sän bendän?
Bükmedin iştan ayak,
Bän lüzgärdim dermendä.
Prost et, prost et bin kerä,
Yolca gitmedim zerä.
Büün dä irakım evdän,
Üüseçä uçup erdän...

Vatanım - Ana Bucaam

Yortulu büünkü günnär,
Meyvalar açtı, güllär...
Ne käämil sıcak kucaan,
Vatanım - Ana Bucaam!
Sabaamız, çok güneşli,
Yalpacık selemneşti.
Uyandı kurt-kuş, aaçlar,
Acıkmiş uşacıklar...
Topraamız bizim cömert,
İşimiz dä şeremet.
Tuz-ekmek, filcan sesi
Musaafir bekleer gelsin.
Dost, kardaş, geçar yolcu,
Adedi koruyucu
Sofraya oturdular,
Tatlı dil tez buldular.
Türkülär bir hoş keftä,
Oyunnar bol ürektän -
Ömürün olur özü,
Bu zengin gagauzun!
Yortulu büünkü günnär,
Meyvalar açtı, güllär...
Ne käämil sıcak kucaan,
Vatanım - Ana Bucaam!

İvan MİLEV (1949)

Komrat kasabasında duudu. Arhitektor zanaatını aldı. İncäzanaatı, resimneri, poeziyayı duyan bir insan. 20 yıla yakın Komrat Devlet Universitetindä üüredici işledi. Şiir geç yazmaa çeketsä dä, şiirleri duygulu hem düzgün.

Ana dili yortusu

Saabidän izin geldi
O bizä dili verdi
Korudu o yıl - yıldan
Bu günädän, eveldän.
Büük yortu «Ana dili»,
Bu gün pek paalı, belli!
Gagauz pek şen gezer,
Şen canı, türkü çalêr.
Pek çok şükür Saabiyä,
Sevineriz yortuya
Lafımız olsun tatlı,
Hayırlı hem dä şafklı!

Gökün yolu!

Sevda kurdu şafkı, gökü, eri.
Sevda kurdu seni dä hem beni dä.
Verdi umut gitmää pak ileri
Dedi olcek hem şafk ta hem köprü dä
İnsan gitti şu karanık yoldan.
Üzü -gözü batac, batac canı da.
Bataa paklêêr salt Allahın Oolu.
Kim büün beener şavkı güçlü erdä dä.
Hristos var şavk, käämil bir şafk,
Onda hiç yok geçä, hiç yok gölgä dä!
Yaklaş Ona, vakit pek az, tez kalk,
Gökün yolu açık taa hem şafklı da!

Ömür

Günahlar, belalar ezdilär canımı.
Fänası süündürdü içimdän şafkımı
Boş – kırık ömürümü lüzgärlar kullandı.
Üreemdä bir koorcaaz yaparak salt kaldı.
Bozuldu koraşım, yaşamam dolaştı,
Çok kerä şu canım hem çökmää savaştı.
Boşuna debreştim- erimdä tepindim.
Kazırdan bayıldım – kesildi kuvedim.
İnanım payvantlı – zoor çıkmaa enginnää,
Dinsizlik zeetledi, çeketti ensemää.
Ozaman ak göktän bir şılak te geldi,
Da küüçük koorcaza pek yalpak o duudu.
Annadım! Saabidän büyük baasış kablettim!
İnandım! Da Ona üreemi şen açtım!
O şılak çalıştı, da koorcaaz tez büüdü.
Şavk etti içimi – ömürüm düzüldü.
Aydınnık yayıldı – dinsizlik kaybeldi!
İi öllar açıldı! Dooruluk ensedi!
En kaavi, en käämil Hristozun havezi!
Kurtarêêr günaadan, beladan o bizi!

Eni Baalantı

Eni Baalantı metinni pek olsun!
Zerä pek paalı kanı Hristozun.
Saabi gök umut zihirli canıma,
Deyni günahtan silkinmäâ, atılmaa.
Eni Baalantı metinni pek olsun!
Bizim üreemiz büyük sevgiilän dolsun.
Saabim, kuvetlä gidelim ardına,
İzmet edelim hatırlı Ooluna.
Eni Baalantı metinnii pek olsun!
Zoorluun, kötülüün ateşi tez süünsün.
Saabi, ko lafin ensesin bu erdä,
Biz baş iildelim Hristoza göklerdä!

Dua

Yardım tez verersin Saabi inanêêrim,
Açan saurgun var paatsız canımda.
Kuvet ver bana pek Sana yalvarêêrim,
Çarmaa aydınnaa, kim kayıl yolunda.
Saabi semizlä, neetindän hep brakılma,
Yardım et Oolunnan olmaa birerdä.
Kayıl ol hem afet bizdän taa atılma,
Kullan bütünnä Sän bizi bu erdä.
Te genä Saabi bän Sana aalaşêêrim,
Titsi acılar aşladı, kuruttu.
Serptin Sän kanınnan çok şükür ederim,
Eni baalantı kurtulmaa dooruttu!

Vasilisa TUKAN (1950 -2005)

Vasilisa Tukan duudu Baurçu küüyündä. Üürendi biblioteka zanaatına, çalıştı o uurda. 1981-ci yılda başardı Agrikultura institutunu (Kostroma). Ötäa dooru çalıştı kendi küüyündä agronom - tehnolog. 2010-cu yılda tiparlandı «Şiirlär» kiyadı. Gagauz Yazıcıların Birliin azasıydı.

dilimiz

Kim islää biler dili,
O laftan enseer – belli.
Millet, açan üürenik,
O ona bir zenginnik.
Dil, açan açık hem pak,
Onnan kolay annaşmak,
Onu kolay seslemää,
Hem zor onu ensemää.
Kirlenirseydi eer dil,
Kaybeleeriz – bunu bil.
Yalpak dil sıcak verer,
Püsür dildän suuk geler.
Onnan da millet käämil,
Açan onda kırnak dil.

Vatanı korumaa

Vatanın korumaa ratlını çaarıldım,
Anaya, bobaya, dostlara sarıldım.
Kalınız iiliktä, dönecäm bän geeri!
Kim bendän taa kaari, koruyar bu eri?
Yaklaşp yärimä, sarmaştım bän ona,
Tutarak elini, bän dedim: -Yaz bana.
Yaz bana, hem beklä, hem da kal iiliktä,
Vatanın kuvedi, sän anna gençliktä!
Ko halkım uyusun, her gecä korkusuz,
Sevgiliim Vatana benim büük, doyumsuz!
Meralar işlensin, hem büüsün bereket,
Vatanın içindä yaşasın memleket!
Ko kararmasın hiç buludun benizi,
Bulandırmasın hem zor vakit denizi!
İhtärlar sayılsın, uşaklar bakılsın,
Herzaman ko Vatan gençlerä dayansın!
Dönecäm bän geeri, kollarmı yayacam,
«Bän geldim, kurtuldum!» – daalara baaracam.
Basacam bu topraa, onda yalnayak kalıp,
Bän çiidä gezecäm, otlardan yıkanıp.
Vatana bän izmet edecäm bir raatsız,
Ani sade halkım yaşasın kahırsız!
Canımı ortalaa bän kayılım koymaa,
Ani bu toprakta, raat olsun yaşamaa!

Azetmeerim

Azetmeerim, kim gezdire yalan ondan ona,
Azetmeerim, kim sokulêr hem yamanêr bana.
Azetmeerim, kim pek fena hem kim da pek yalpak,
Açan mizleerlâr yanımda, kimdâ var büük dayak.
Azetmeerim, açan kişi annamêêr iiliktân,
Açan da sade ölçüner o hep bir örnektân.
Azetmeerim, kaynêêm ona, kim hep dudak burêr,
Sansın onun gibi hiç yok, osoy türlü durêr.
Azetmeerim, açan yolcun brakêr yarım yolda,
Açan bana, kim pek lâázım, bulunmêêr zorumda.
Azetmeerim, kim maanacı hem kim gülmää alêr,
Kim yalancı, ikiüzlü hem kim sarfoş olêr.
Azetmeerim, üüsek sestân bir ensemäk için,
Nedân da hiç azetmeerim, ondan acıyêr içim.
Gecä, açan hiç yok yıldız, lüzgâr eser açan,
Açan kaldıynan bân yalnız, fişirdadêr sıçan.
Açan sıcak yakêr eri, açan yaayêr tolu,
Açan zordan çıkmaa deyni – bulamêêrım yolu.

Yapraklar

Aaçlar altı dolu yaprak,
Yaayêrlar, sansın, yaamurcuk,
Artık dallar kaldı çıplak,
Er donandı boncuk - boncuk.
Aaçlar da, nicä insannar,
İsteerlâr, soyunup, yatmaa,
Kışa girârkänä onnar
Topraa bakêrlar yısıtmaa.
Zerä cansız o suuk ayaz,
Nicä kemik yapêr eri,
Yaprakları kaarcaaz biyaz
Örter, sansın, yorgan diri.
Da te, onnar bir kaseetsiz
Derin basêrlar uykuya,
Ko uyusun onnar sessiz,
Girip başka bir duyguya.

Güller

Ellerim güllerden yaralı,
Savaşım onnarı koparmaa.
Ne ölä siz güllär çalılı,
Ne ölä sizä zor sokulmaa?
Yaz geldi, siz gözäl açtınız,
Gözleri yärimin sizlerdä.
Naşey siz, našey siz yaptınız?
Sadecäm umudum ilerdä.
Siz, makar ki, güllär çalılı –
Açmanız pek gözäl, şıralı!
Diilsiniz güllerim sayılı,
Baaşlanıp, oldunuz saygılı.
Hiç sizdä laf ta yok, güllerim,
Siz lafsız açtınız üreemi.
Saplasın çalınız elimi,
Sevindirin benim yärimi!

Mercanka (1951)

M. Mercanka Kapaklı Beşalma küüyündä duudu. İlk okulda ana dilindä üürensın kısmeti vardı. 1977-ci yılda Belş kasabasında A.Russo adına İnstitutu bitirdi. Duuma küüyündä çok yıl üüredici işledi. 2005-ci yıldan beeri D. Kara Cobanın adına muzeydä muzeyeograf işleer.

“Baht nazı” adlı bir kıyadı var.

Muskanda pelin olsun

Duuma yerin Bucak sa,
Önündä yol uzak sa,
Muskanda pelin olsun -
Ana vatana koksun.
Var sa şüpän kökler'nä,
Danış sözsüz pelinä, -
Sessiz dedä kuvedi
Bu otta kaybelmedi.
Basma adetlerini -
İçinä çek pelini.
Fasıl acı onda dat, -
Kırcı ruha tek imdat.

2002

Çin sabaa

Solêêr yılızlık
Üüsek Göklerdä,
Olêr aydınık
Uyanan Yerdä.
Uzakta duuan,
Gün üzü duruk,
Kalkınêr duman,
Vakıdı duyup.
Dallarda kuşlar
Uyku semesi,
Artık, bulmuşlar
Dolaşık sesi.
Eşillik çiidä
Doymêêr yıkanmaa.
Sakınêr küüdä
Şamata kalkmaa.
Ayoz vakıtta,
Olmalı, günaa
Gerilip patta,
Raatlı uyumaa.

Kış aazı

Dışarda te kış aazı,
Dünnää bekleer ayazı.
Poyraz lüzgeri keskin,
Çalkanmaz kırda ekin:
Tavlı mera sürülü
Bekleer derin kürtünü.
Aaçlar yapraanı attı,
Ap-açıp tabiati.
Dalda kaldı salt güven,
Yısıtmaz, artık, üülen.
Salt mercanka şıralı
Başçamda düzer halı.

11. 2006

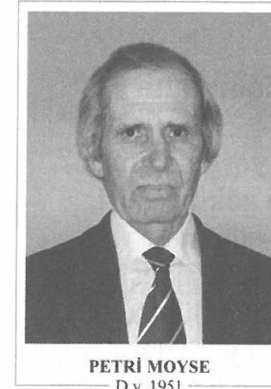
İlkyaz halı

Çiçek ayı ilkyazın
Daadêr hereri nazı.
Kıştakı bıkip zeetä,
Cıkêr mal selemetä.
Tıkêêr eşil taazelik,
İlin kuşku şüpelik.
Akıl sersemli tatlı
Ürek duyguda atlı.
Toomrukta türlü döllär,
Esirerlär bülbüllär.
Ay aydın maavi gecä -
Kutluk diil sade gencä...

03. 2003

Raatsızlık

Çok kerä pek aar geler,
Canıma aarêêrim er.
Sızlêêr yorgun fikirim,
Saplêêr sıkça can erim.
Tıkêr saklı şüpelär, -
Bitkisiz hacı işlär.
Hepsi - dolaşık yumak,
Kendimnän yok annaşmak.
Sındırêr hep fenalık,
Çöker bana karannık.
Ama hasta içimdä,
Yaşêêr umut derindä.
Ölä titsi havada
Gün şılêêr bulutlarda.

PETRI MOYSE
D.y. 1951

Petri MOYSE (1952)

Komratta duudu. Kişinöv Muziçesku İncä zanaat İstitutunu bitirdiktän sora uzun zaman kultura alanında çalıştı. Komrat radiosunda ilk Gagauzça programaları hazırladı (1988-1989). 2009 yılından beri Gagauz Radyosunda "Gagauziyanın Şiir Dünnyası" programasını hazırlêêr hem götürer. Şiir zanaatının büyük bölümü sevgi hem vatan temasına adalı. "Canımın İzleri" (2006) "Sevda Yalansız" adlı bir şiir CD'si çıktı. (2011). Pek çok şiirleri türkü oldu.

Sän aldanmadın

Kauştı yorgun güneş,
Süündü gökün çizisi,
İki göz – iki ateş
Bana bakêr şüpesiz.
Ay kuşku gülümsedi,
Göz kıptı yıldızlara,
Şükür sän kaybelmedin
Baka-baka onnara...

Güneş genä gelecek,
Ama sana küsmesin,
Ay onu diiştirecek –
Seni yok kim diiştirsin...

Ne ayın, ne güneşin
Ardına yollanmadın,
Kaldım bän senin eşin –
Sän, canım, aldanmadın...

Unutma

Sevda geeri dönecek,
Sän unutma, ne yaptın,
Kör düünük çözülmeycek,
Bu diil düünük çatıda,
Diil köstek dünkü gündän,
O baalı aramızda
Bizim can tellerindän.
Onnarı çözümeycan –
Bän onnarı kızdırdım,
Uçlarını bulamaycan –
Bän onnarı kıvrattım.
Sän unutma – ol benim,
Can telleri incecik,
Kopararsan – bilmerim,
Kim onnarı ekleycek...

Bekleycam

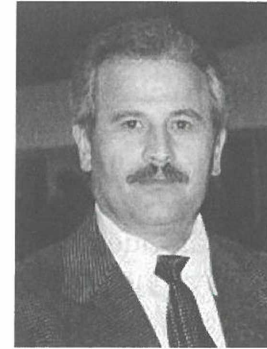
Bulutlar yaklaştılar,
Pak gökü kapadılar,
Kaldı canım kahırlı –
Beklemäm mi hatalı?
Bu yıl kör mu olacak?
Nelär bana getirecek?
Üüreemi ayaz sarêr,
Yok yerdä seni aarêr...
Bir sıcak öpüş için,
Bir kucak almak için –
Karannı aydınnaçcam –
Aydınnı cennet yapcam.
Bän sevdim seni, sevdim,
Hem korktum, hem bekledim,
Ne zamansa gelecän –
Bän inatım – bekleycäm...

Kimiz biz?

Kimiz biz? Kiminiz biz?
Sorêyım ekmek elimdä,
Kaldı bizim izlerimiz
Angı deniz dibindä?
Hey, Bucaam, sorêyım artık:
Açan biz seni bulduk,
İyiliktän mi atıldık?
Beladan mı kurtulduk?
Senin çıplak sırtların
Bizi iyilää terletti,
Bu susuz çayırların
Pınar kazmaa üretti.
Dedäm, senin damarın
İştän çabuk suumadı,
Senin sert evlatların
Dilini unutmadı.
Kimiz biz? Biz Türk dalı
Gagauz – girgin olan,
Halkıma Bucak paalı,
Halkıma Bucak – Vatan!

Bulacam Seni

Bin yıldız dönsün dolay,
Gecenin koyununda,
Bulacam seni kolay
Onnarın arasında.
Bin çiçek açsın kırdä
Güneşin gülüşündä,
Bulacam seni orda,
Çiçekliin gölgesindä.
Bin kerä unut beni,
Aaramaa yorulmêycam,
Yol benim – kismet senin,
Sevgimdän kurtulmêycan.
Bin kerä yalan sölä,
Bin kerä inanmıycam,
İkinci ateş bölä
Bän sensiz yakamaycam...

Andrey Koçancı (1953)

Duudu Baurçu küüyündä Kişinöv İndustrial-Pedagoji
tehnikumunu bitirdi da küündä işledi. 80- cı yıllarda
şir yazmaa başladı. Şirleri gazetalarda çıktı.
Kendisinin 2 şir kiyadı var.

Ana memleket

Diz çökeçäm bän sana,
Memleketim benim.
Dönmä ardını bana,
Bän kösteklenärsäydım.
Prost et çok erdä beni,
Nerdä aldanêrım bän.
Üzün senin resimni
Hiç kaybelmeer gözümdän.
Bu koku sarfoş eder,
Memleketin kokusu.
Bän denedim çok sefer...
Tutmêêrım sana küsü.
Canımı bän verecäm,
Basmasın meret duşman.
Çaar beni, bän gidecäm
Lafsız, olmayacam pişman.
Yoktur hiç sendän paalı,
Baarıpta söleerim bän.
Baalyım sendä kaavi,
Bu laflar pak ürektän.
Bulutlar, gözäl kuşlar,
Sınırlar sa sürmeli.
Çimennär hem bu sular –
Hepsi bana sevgili.

Gün

Gün yakêr, olêr sıcak,
Yısdêr hepsimizi.
Şen olup bizim Bucak,
Kaynadêr o denizi.

Kuvedi pek büük günün,
Seviner herbir yaprak,
Sendän gözäl ömürüm,
Ne sän bizä pek uzak?

Ellerimnän etişşäm,
Uzadıp sana dooru,
Alacam seni kucak,
Pek bitär çoyun zoru,

Angılar karannıkta
Hiç çıkamêêr içerdän,
Görüp seni kucakta,
Kalkarlar onnar birdän.

Cendemä da sokacam,
İlennenir zorları,
Orada zeettä çok can
Görämeer yıldızları.

Kör insan birdän görüp,
Senin keskin şafkını,
Kim hiç görmemiş mürür,
Görüp silär yaşını.

Kuvedi pek büyük günün,
Seviner herbir yaprak,
Sendän gözäl ömürüm,
Ne sän bizä pek uzak?

Birleşin!

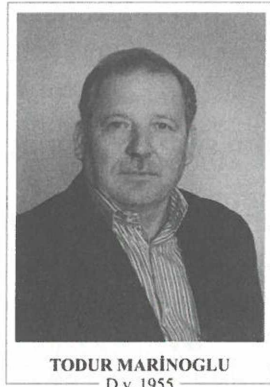
Birleşin!
Halkın ii çocukları.
Sarmaşın!
Nicä sarmaşar
adama kafadarı.
Annaşın!
Ani diiliz şindi
okadar darmadaan.
Metedin!
Salt diil kendini-kendini.
Dayanın!
Ko metetsin bütün
dünnäa işlerini.
Gülüşün!
Ki geldiykänä karşı.
Cümbüşün!
Sevindirär hem indirär
dürük kaşı.

Vakit geçer hızlı

Açan yıldız düşer göktän,
Açan severlär ürektän,
Buna te halizdän sevin,
Zerä vakıt geçer hızlı,
Yaşamamız pek kahırlı,
Çalış olmaa her gün zengin.
Ko olmasın dolu cöbün.
Ko iiliklän bitsin her gün.
Boşa geçmüz te yaşamak,
Zerä vakıt geçer hızlı,
Yaşamamız pek kahırlı,
Ko erinä kalsın uşak.
Çalış, savaş büütmää onu,
Uzadıp zorunda kolunu,
Sevinir o da güneşä.
Zerä vakıt geçer hızlı,
Yaşamamız pek kahırlı,
Benzeer fena, çirkin düşä.
Açan açêr çiçek erdä,
Annaşmak islää içerdä,
Ne pek kolaymış yaşamaa.
Gözäl vakıt geçer hızlı,
Yaşamak erdä kahırlı,
Bunu salt pek läüzüm duymaa.

Beendim seni, saklamaycam

Beendim seni, saklamaycam,
Gözäl üzün, mayıl boyun.
Seninnän çok olamaycam,
Olar mı sevgiyä doyum.
Seni sevdim bän ürektän,
Çok aaradım, artık buldum.
Rubaların maavi göktän,
Sendä, sendä te umudum.
Ayırılmak çok vakıda,
Dönerim kendi yuvama.
Beendim seni, sän aklımda
Benzeersin kendi anama.
Duygumu uyandırdın sän,
Çok bekleycäm cuvap sendän.
Ürektän beni çaarırsan,
Düşür haber bana göktän.

Todur MARİNOGLU (1955)

Gagauz yazıcılar birliin azası Todur Marinoglu duudu Avdarma küüyündä. Bitirdi Kişinev Devlet Universitedini jurnalistika fakultedini. Moldova Parlamentinin deputatı (1990-1994 yy.) oldu. Çalışêr Avdarma okulunda gagauz dili üüredicisi hem Avdarma muzeyinin müdürlük işini götürer. Çıkardı tipardan birkaç artistik kıyat: «Ürek dalgası», «Tatlı düşlär», «Benim sevgili dostlarım». Çok şiirleri türkü oldu.

Ömür derslerindän

İnanêrım gözellik
Kaçtırêr hep gözellää
Büün da hepsi iiliklär
Yapılêrlar salt iilää.
Meyvalar fidannarda
Hep çaarêrlar çalışmaa,
Toz ölärkän yaamurda
Gösterer yolu paklaa.
Dumannar uzun yolda
Üüredêrlär korunmaa,
Can pazarında insan
Sınaşêr duşman olmaa.
Ne yapêr ana-boba-
Evladın örnekleri.
Yaşamaa kolay bolda,
Eer İnsan sa herbiri.

Gençlik

Gençlik o diil kuru fidan.
O – bin türlü başça açık:
Bırda var ruh Romeodan,
Bırda kismetlän yanıklık.
Gençlik o diil geçmiş yıllar.
O – sabaakı aydın günnär.
Gençlik – taazä izli yollar,
Türkülerdä eni seslär.
Gençlik - herbir halkın üzü,
Gelecektä diri sözü.
O – halk ruhu körpä tendä
Bizdä kalma dedelerdän.

Senin sevgin, benim sevgim

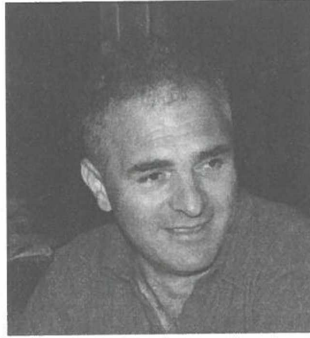
Senin sevgin, benim sevgim-
Onnar olamadı bizim.
İnkär etmek, çember gibi,
Sıktı benim kalibimi.
Bu suuk gözäl renkli dünnää
Sana düzdü kismet bensiz.
Buna yok çok görmäk bendä.
Günnär geçer dertli sensiz.
O ilk günnü sevgimizdän
Yaşêêr baldan tatlı sözlär.
Çayırlarda çiçeklerdän
Bana kaldı salt pelinnär.
Seni başka ömür sardı-
Benimkisi durêr yarım.
Salt dayanmaa bana kaldı-
Yakêr canım, daalêr aklım.

Kondu göktä o elimä

Lüzgär
Urdu tokatları,
Göklär
Giiner bulutları.
Günü
Onnar yuttu ilin –
Gölün
Diişti açık rengi.
Güllär
İlkyaz açmasında –
Benzeer
Gecä yıldızlına.
Ürääm
Darsık yalnızlıktan –
Gezer
Sevda yollarında.
Bu gün
Beni dürtüp-dürter –
Bir düün
Gibi ona çeker.

Oda Vatanıma

Türkdilli Vatanım, Gagauz Eristan,
Sän halklar arasında buldun erini.
Karagöz çokmilletli Ana Taraftan
Duşmannı kuvetlär ayırdamaz bizi.
Çok türlü zorluklar hem zeetlär geçirdin,
Ensedı onnarı demirdän kuvedin.
Koruyup eveldän evelki adını,
Ateşli sevgiliin oguzlaa uyandı.
Parlasın bizim bayrak uslu ömürdän,
Ko mayıl olsunnar bizä evellär.
Kaavileşsin ana dilimiz gün-gündän,
Hem hodul duysunnar kendini dedelär.
Sän yaşa hem sevin, çalışkan gagauz,
Halkının önündä kalalın hepbir uz.
Vatanı sevelim, sevelim doymazdan,
Hatırlıklan onu anılmaa her zaman.

Petri ÇEBOTAR (1957)

Haydar küüyündä duudu. Kişinöv Devlet Universitetinin filologiya fakultetini bitirdi. Moldova Bilimnär Akademiyasında çalıştı. Gagauz literaturasının baalı araştırmaları var. Gagauz dili ustalarından biri. Onnarlan gagauzça kiyatlara redaktorluk etti. Büün Gagauz Yeri M. Maruneviç adına Bilim araştırmaları merkezindä çalışêr. Şiirleri iki dildä yazêr. "Cana yakın" şiir kiyadı var.

Ana lafı

Uzak yola anam beni
Sabaalen erken geçirdi.
Saklı silip gözlerini,
Sıcak bir laf o söledi:
"İlin olsun, uşaaam, yolun,
Bak, kendini orda kuru.
Bu yaşamak ölä, oolum,-
Var kolayı hem var zoru.
Sän uzaktaykan, bän hasta,
Yolla ordan bana ilaç -
İki-üç laf bir yaprakta.
Hem yalvarêrim: durma aaç.
İki yılda var pek çok ay -
Dayan-beklä ana canı!
Seninnän bän, olsa kolay,
Oolum, gideyim oyanı".
Unutmaycam bu lafları,
Onnar zoru yapêr ilin.
Avşam-sabaa bän onnarı
Söleerim nicä bir emin.

Can tatlı

Üz yılın dördüncü payını
Yaşadım aydınnık dünneedä.
Bekim, dört okadar yaşaycam, –
Genä demeycäm, ani zeedä.
Ba olêrım cömert hem yalpak,
Ba olêrım sıkı hem tamaa.
Neçin brakmêêr beni bir duygu,
Ani doymaycam bän yaşamaa?
Yanılmak, atılmak, çekişmäk...
Kim dooru sanki? Kim kabaatlı?
Ama genä gelir aklıma
Anamın lafları: “Can tatlı”.
O tatlı, nicä saurgunda
Yalabık üzümün şırası,
Nicä ilk sevgimin öpüşü,
Nicä ilk uşaamın gülüşü.
Can tatlı en fena vakıtta,
Açan yok bir kimä aalaşmaa.
Neçin brakmêêr beni bir duygu,
Ani doymaycam bän yaşamaa?

Kasaba

Balaban kasaba,
Balaban kasaba,
Sän beni kopardın erimdän.
Ba gündüz, ba gecä,
Ba avşam, ba sabaa –
Durgunamêêrım bir türlü bän.
Alaca kasaba,
Alaca kasaba,
Diz çökerim sana istemäz.
Okadar sınaştım mı sana acaba,
Okadar mı girdin içimä.
Kalaba kasaba,
Kalaba kasaba,
Zor sendä solumaa insana.
Bän aklımnan alêrım bunu esaba,
Ama hep baş urêrım sana.
Alatlar kasaba,
Alatlar kasaba,
Sansın dübüdüz diilsin altın.
Uzakta kaldılar hem ana, hem boba –
Sanki neylän beni aldattın?

Var laflar pelindän dä acı

Var laflar pelindän dä acı,
Var duygu, nicä ilkyazın kraa.
Toprakta sade o çorbacı,
Kim işleer yıl-ba-yıl o topraa.
Allahın işidilmeer sesi,
Ama o bizä sabur verer.
En gözäl kızların saabisi –
Kim sevmää umutsuz becerer.
Yaşamak hem kısa, hem uzun,
Dan şafkı hem eski, hem eni.
Muzeydä resimnär salt onun,
Kim annêr gözelliin dilini.
Betvalêêrim – dökülmesin kan,
Körların gözleri açılın.
Sade o, bän sanêrm, insan,
Kim biler, ne o can acısı.

Yolum düştü ana tarafıma

Yolum düştü ana tarafıma.
Serin soluu çekerim güüsümä,
Tä dönemeç, bitki yılma –
Da bän girerim küüyümä.
Sabaa durardı sak, açan
Koptu bir kart horoz sesi,
Sora, avaz olup ona,
Doldu çalgıylan herersi.
Ne erken bu orkestra uyandı?
Beni mi karşıleêr Haydar?
Çalmaa ürääm dä yollandı
O horozlarla barabar.

Sansın dün girdik yaza

Sansın dün girdik yaza,
Ama tä birdän-birä
Avgusttan adımnadık
Yaamurlu sentäbriyä.
İkinci hafta yaamur
Hep yaayêr yavaş-yavaş.
Bişey kalmadı kuru –
Göktä yaş, toprak ta yaş.
Arasız yaamur çiser –
Güz yıkêêr yaprakları.
Siliner eşil boya,
Yapraklar kalêr sarı.

Olga RADOVA-KARANASTAS(1958)

Kongazda duudu. Kişinöv Devlet Universitetini bitirdi. İstoriya bilgileri doktoru oldu. Moldova Bilimnär Akademiyasında işledi. Şiirlerindä hem annatmalarında derin filosofiya temalarını açıklar. Kimi şiirleri artık türkü oldu. Büün Gagauz Yeri M. Maruneviç adına Bilim Araştırma merkezinde işleer. Gagauz yazıcılar hem Avrasya yazarlar birliin azasıdır.

Tatlı dünnää

Bu şiiri Kati babuma adlêêrim

Yıllar geđer, saçlar aarêr,
Benim içim gökä döner.
“Ne var bizim yaşamakta?”-
Sordum büünä hem küçüünä.
Gözäl hem şen küçüü baktı,
O hiç beni annamadı.
“Ne var bizim yaşamakta?”-
Sordum bän şanlı bilgicä.
“Kiyatlarda fikir kalsın,
Unukalar ses işitsin.”
İhtiyar hem kör,
On-onbeş yıl oturana,
sordum:
“Ne var bizim yaşamakta?
Bıkmadı mı hiç ona?”
Salladı kafasını,
Dedi:

“Kızım, kızım,

Dünnää tatlı, dünnää yalan,
E, var mı, e ona doyan?”

* * *

Bu dünnäädan yolcu geđerdi,
Pek alatları nerey sä.
Yorgun yolda o sürünärdi -
Umudunnan hep bilä.
Tel üstündä kıyak geđerdi,
Ömür-dünnää arkasında,
Mumcaaz gibi o şavk edärdi
Hem eriyärdi git-gidä.

.....

Alatladım görüseyim,
Mumcaaz şavkını koruyım,
Zerä yaarın olur pek geđer,
Var nasıl buluşmaylım diveç.

Kim benim sevgilim?

Kim benim sevgiliim?
Lüzgär mi esän poyrazdan?
Güneş mi yısıdan uzaktan?
Ay mı üüsek göklerden?
“Bän senin sevgiliin”, -
Ay, Güneş hem Lüzgär
Birdän baardılar uzaktan.
Da o zaman inneyip,
Çekti içini Topraam, -
“En büyük sevda bendän!”-
Darsık baardı o candan, -
“Senin’çin yandım gün-gündän”.

Anama

Bir büyük küü kenarında,
Evelki evdä yaşêêr,
İhtiyar karı yap-yalnız,
Kahırları – sayısız.
O benzeer yorgun aaca,
Karşı duran lüzgerä
Açıklı kırdä. Artık
Dalları onun kırık...
Sade bir eşil dalcaaz
Fidana umut verer,
Eşerdikçä eşerer –
Kökleri kaaviler.

Türkiyä

Türkiyä, Türkiyä,
Garip canı Türkiyä,
Gözlerin senin güler,
Canından sa yaş akêr.
Bir boba gibi aalêêrsın,
Çocuklarını severäk.
Boba gibi dayanêrsın,
Zihirleri toplayrak.

Oollarnı zeer kaybetmişin
Uzun, geçmiş zamannarda.
Güüdän da, parçalanıp,
Kalmış ayrı erlerdä.

Güllär

Güllär sokakta açêr,
Canım güleräk gezer.
Ne gözäl gülün biri,
İçimä artık girdi.
Needimä onu koydum
Saklıdan tez koparmaa,
Donaklı, kıvrak gülün
Gözelliinä sevinmää.
Elimi koydum ona,
Ateş sarıldı bana,

Aucum tiken doldu,
Canıma sancı kondu.
Yannaşık gülü birdän
Kopardım bän acıdan.

Todur ZANET (1958)

Duudu Kongaz küüyündä. Poet, yazıcı, dramaturg, aaraştırmacı, folklorcu, publişt, çevirici. Sovetlär Birliinin hem Moldova Yazarlar Birliklerin (1990), Sovetlär Birliinin hem Moldova Jurnalistlär Birliklerin (1989) hem Türk Dünnäası Yazarlar Birliin azası (1992). 10 peet, dramaturgiya, düz yazı, şkola hem bilim kiyatların avtoru. "Ana Sözü" gazetasının redaktoru. Türlü devlet medalilerinnän ödüllendirildi.

Dündän, büünä hem yaarına

Dündän, büünä hem yaarına,
Geçeriz biz adım-adım.
Ömür dolêr damna-damna,
Kalarsaydı – kalêr adın.

04.02.2000

Bendä var bir Vatan

Bendä var bir Vatan,
Anamnan bobam,
Bir milletim
Hem evim,
Pek paalı bir erim.

10.02.2010

Dua

Allahım,
İsteerim olsun devletim,
Yaşasın yıllarda milletim,
Olsun Ana Dilim - diil bir dilim,
Ama bir somun bütün -
Dün, büün, hergün
Hem şindi, hem sora,
Hem daymaların daymalarında,
Amin!

18.08.2009

“Benim Canavar yortularım...”

Hodul hem serbest Canavar,
Sana baş iiltili Dedelär.
Sora geldi “ayılar”, “aslannar” –
Yabancı halklardan yabancı inançlar.
Seni sa ilktän unuttular,
Sora da heptän çaldılar.

Yabancı dinneri sokup fikirä,
Sana verilän kurban erinä,
Seni kendini yapêrlar kurban
Boz Kurdum, Boz Beyim, Boz Tanrım,-
Benim Canavar yortularım,
Benim serbest Canavarım...

25.05.2005

Çiziliydin bayrakta

Çiziliydin bayrakta
O eski zamannarda.
Geldi eni vakıtlar –
Genä diişti bayraklar.
Alındı Karar, İzin –
Silindi ordan izin.
Geçmiştä vardı adın –
Genä sän üsüz kaldın,
Benim paalı Canavarım.

Bir maani

Kırdan geçti karaca,
Gidip pindi yamaca.
Vardı bir yärcäz bendä,
Gözcezleri karaca.

07.02.2000

Ateşlän barut

Ateşlän barut – durêrız yannaşık.
Cannarmızda sa koor hem kıvılcın!
Nelär yaptık hem da nelär yapamadık:
Aramızda tutuşmasın yangın.

01.11.2007

Yıllarım daalêrlar – nicä çil yavrusu.
Yayılêrlar erä – bakırdan dökülän bir su.
Bän sa raatım, durêrim uslu,
Sevdannan orda hiç yok bir küsü.

27.11.1999

İpsiz baaladın beni kendinä.
Nasıl dönärim kendi evimä?
Belliki kalêrim burda şüpesiz.
Eter ki bakasın maavi gözümä.

10.05.2010

İstär-istämâz yalan söleyip

İstär-istämâz yalan söleyip,
Çatladıp, patladêrsın susaa...
Sora da, yanıma hep gelip,
Aarêêrsın sebep barışmaa...
Bu kavgayı durgutmaa savaştık,
Ama ok yaydan çıkmıştı artık.

04.02.2000

Herbir iş unudulêr –
İilik tâ, kötülük tâ.
Eni duyguda duuêr
İiliklân kötülük tâ.

2004

Baş iilderim
O karıların önündä,
Ani beni sevdilär,
Severlär... seveceklär!!!

30.04.2011

Var gülün tikenı,
Var erin tikenı –
Bir da tikenin tikenı...

09.04.2011

Lübov ÇİMPOEŞ (1958)

Duudu Çadır rayonun Tomay küüyündä. Kişinöv Devlet Universitetindä biblioteka-bibliografiya fakultetini bitirdi (1979). 1987-ci yıldan beeri Moldova Bilim Akademiyasının Gagauzologiya bölümündä çalışêr. 1998-ci yılda "Gagauzların dastan eposu" konusunda bilim doktorluk işini korudu. İki peet kiyadın avtoru – "Güz yolları ateş yanıyor" hem "Duygu başçesi".

Sän uzaktaysın?

Sän uzaktaysın...
Aalamak mı, darsımak mı..?
Aadını anamêêrim...
Çıldırmaq mı, susmaq mı?
Üzünü görämeerim...
Acımak mı, sızzlamak mı?
Sensiz neyä dayanarım,
Can erim açık yara...
Sensiz neya bän soluyêrim,
Bitki yudumu harcêêrim...
Sän uzaktaysın...
.....
Canım düülmesinä şaşêr ...

Havezlik

Var fasıl bir havezim,
Gül yapraa gibi olayım:
Soluu paklêêr eşillik
İsteerim bän da faydalayım,
Bu dünneeyin kahırını
Olsa kalbimdän geçireyim.
Paklayıp diiştireyim,
Sevinmelää çevireyim.

Yanılmak

Ellerini uzadıp,
Dondun önümdä.
Gözlerin pişman dolu,
Günaa sırtında.
- Prost et beni, yanıldım,
Yanılmaz Allaa.
Kaldırsana gözünü,
Sadem umutla.
Hava - çıvgını yaamur,
Biz karşı-karşı.
Yaklaştırmaz bu adım,
Nicä yaz kısı.
Bana kadar bir adım,
Verilmâz sana.
Kuvetsiz kaldı güüdän,
Getirmâz bana.
Ne fayda duygu - soruş,
Kalêrsın cuvapsız.
Gözlerin korku dolu.
Sözlerin dilsiz.

Bayılmış ellerinä,
Yaamur şamar düüyer.
Kuşku duran umudun,
Suuktan titireer.
- Kaldır sevgi gözünü,
Yaşların taşêr.
Kayıp, iri damnalar
Yaamurlan sarmaşêr.
Dolu acı üreciin,
Can düülmesi kurulmuş.
Dolu acı gözlerin,
Nicä guguş tutulmuş.
Siler yaşlar üzünü,
Bozuk resimnär.
Düüner, acar üreendä,
Bitişmiş cannar.

İkimiz

Karşı yaamur çevirder,
Sokaklar bom-boş.
Salkımnar çiçek açêr,
Kalbimiz sarfoş.
Karşı yaamurcuk yıkêêr
Güüdemizdän şüpeyi.
Damnalar türkü çalêr,
Sallêêr sevdayı.
Karşı yaamur şımarêr,
Yanak ateşini suuldêr.
Oynêêr, bizi yansılêêr,
Gülüşümüzü öper.
İç duygulardan saar kalêrız,
Bir lafı birdän söleeriz.
Yaamur sarplaşma, faydasız,
Biz ikimiz, biz ikimiz.

Senin aadın

Senin aadın...
Garip türkü, angıcını çalamadım.
Senin aadın...
Nazlı lüzgâr, kucacıma tutamadım.
Senin aadın...
Çöşmä suyu, serinniinä doyamadım.
Senin aadın...
Tomruk çiçek, vakıdında şaşamadım.
Senin aadın...
Sedef boncuk, boynucuuma takamadım.
Senin aadın...
İpek teli, düünüceeni çözümedim.
Senin aadın...
Büülü uyku, kendiciimä gelämedim.
Senin aadın...
Sevda yolu, bir tarafa sapamadım.
Senin aadın...
Garip türkü, umudumu brakamadım.

Mariya KAVALCI (1961)

Duudu Ukrainada Balboka küüyündä. İşleer başçeci. Küçük yaşlardan beeri resim hem şiirä çekiler. Şiirleri «Ренийский вестник», “Ana sözü” gazetasında hem «Дунайский берег» (2012) şiir toplumunda çıktı.

Sevda topraama

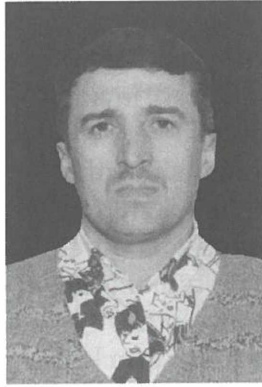
Şilat çokça, yıldızım,
Duuma erimä.
Aydınnık bizä läüzüm,
Sözlük dilimä.
Yakın et, yazılarım,
Gagauzları,
Sizsiz boş benim canım,
Seçin laflarım.
Sevda topraam, tarafım
Doyum etsin hepsinä.
Bitmüz şennik hem hatır
Hem büünä, hem küçüünä.
Paylaşalım güneşi,
Dar gelmesin bu erlär,
Zenginnii da gülüşü
Bitmezli pietlär.
Sincir gibi horular
Bucak sesindä,
Çok faydalı izmetlär
Ana dilimdä.
Buyur etmää sofraya
Dostları kanımızdan,
Hoşluk olmaa dolaya
Birlik aramızda.

Ana eli

Ana eli – hatır eli,
Suvazlayıp, sevdin beni.
Silip küçükkän yaşımı,
Tarayardın başımı.
Sıcak ellärlän çok verdin,
Kucaktan indirmedi.
Bekim yuvaşardı onnar,
Dinnenmek pek görmärdilär.
Yalpak sıcak – ne sevgili!
Senin elin ne küvetli!
Kolay olsa da uzansan
Yıldız göktän bana alsan.
Ne yapmadın kendi elinnen:
Boncuk verdin bana diziylen.
Giisilerimi yıkadın,
Pazıları kıvrattın.
Buruştı elcezlerin,
Soldu tenin hem gözlerin,
Ama sıcaan canımda,
Gözäl üzün aklımda.

Gel, kızım, yısıdayım

Gel, kızım, yısıdayım,
Canımdan hatırlayım,
Kahırlık dolu vakıt,
Yaş dökiym olêr saklı.
Mamu erindä zorca
Kalmamaa sana borca.
Büüdeyim tamanına,
Getireysin aklına.
Düşünüp darsıym kimer...
Gün-günden yıllar gider.
Sıcaam etsin sana, yavrum,
Hoş geçsin gelän uurun.
Gel, kızım, yısıdayım,
Sevip-sevip suvazlayım,
Olmasın o pişmannık,
Dolay etsin sevdalık.
Olacam sana arka,
Dünnäya baka-baka.
Çalıştım sana saalık
Vermää, kutlu uşaklık.

Vasili UZUNOV (1961-2012)

Odesa bölgesinin Balboka küüyündä duudu(Ukraina). Taa küçüklüktän dergilerdä tiparlanardı onun rusça yaratmaları. Bütün yaşamasını duuma küüyündä yaşadı, orada da kır işlerindä çalıştı. Yazardı şiir, porezen, cümbüş. Şiirleri «Привітання з Болбоки» (Odesa). hem «Дунайський берег» (2012) kiyat toplumnarında çıktı.

Anılmış usta

Te, kim işitmedi, işidin
Salt dayansın ürek:
Üz yıl geeri yaşarmış
Bir küüdä köpek.
Taazä coglan gün aşırı
Verärmişlär ona.
O iyip, bularmış öküzä maana,
Sölärmiş:"Te bıktım bu talafa,
İşleer sadä suya hem alafa.
Ötä-beeri gezer, salt tozadêr bırda,
Gitsın, da göreyim o talafı kırdä!"
Sıcak... Şılaarmış havada güneş,
Tok karına yatarmış gölgedä keleş.
Bu dünnäda vakıt geçer pek tez,
ölälärä kimdä hiç yok işä havez.
Yaz pak kurşum uçmuş, sora gelmiş kış,
Kaar içindä, suukta bizim kopek kalmış
Durarmış lelek gibi o bir bacakta,
Şaşkın öküz sakız çiinäarmış sıcakta,
Mizläarmış kopek kendi-kendinä:
"Sıçan da saklanêr o deliinä,

Bu kış bana- o akıl parası,
Deri yufka işitmêr hiç yaası.
Salt yaz gelsin da kurusun batac,
Ey, yapacam bân kendimä bir büyük yatak.
Ne o yatak... yapı kaldıracam!
Kuytulanıp, havezlân salacam.
Hem yapacam onu ikikatlı
Suukta olsun uykum tatlı!"
Bütün kış sölenmiş, yakmış onu ayaz,
Kaarlar erer, enidân gelir yaz.
Köpek pek şen, çıkmış o kahırdan,
Bir büyük kemik yalaarmış bayırda.
Bütün gün durmêr raat onun aazı,
Açan sıcak- yatak hiç diil ona lâazım
Köpek yataa ozaman anêr,
Açan hava aftaylan çıvginnêr.

Gagauz insannarı

Bucakta gagauzlar çoktan birda yaşêrlar,
Kavalda çalêrlar horu oynarak,
Pınardan sucaaz suvacıyan tasêrlar,
Laanayı sulêrlar, açan urêr kurak.
Koyun otladêrlar, baaları kazêrlar,
"Oglanı" çalarak, baaları bozêrlar.
İşlâr kırda bittiicân, türkücük yazêrlar.
Türkücük yazêrlar- yortuyu tutêrlar,
Açan musaafirlâr onnara uurêrlar
Sofraya koyêrlar ekmeklân kaurma.
Laf tatlı filcannana severlâr
Sabaaya kadar hiç susmêr ozaman çırtma.

Uzun çatı

Yufka fikir – ufak akıl,
Küçük uşak –küçük kahır.
Derin akıl –kısa ömür,
Saalık – altın, para – gübür
On yaşında uşak – çiçek,
Kuşu kaçaarkan geçecek.
Diri şufa, aşlak hoşaf
Pak kuli gibi kalkêr şaf.
Ona koy on – olêr irmi,
O ne ötâ, hem ne beeri
Arka geniş bölâ yaşta
Su çıkarêr insan taştan.
Üç onarlık – olêr otuz –
Pek nezetli ekmeklân tuz.
Bütün dünnâ çiçek açêr,
Dert insandan uzaa kaçêr.
Kırkta ensâ olêr geniş:
Gecâ – gündüz hiç bitmeer iş.
Vakit taman cep doldurmaa,
Ama başlêêr şaşalamaa,
Elli – belli: ne çok, ne aaz,
Yıllar aşlêêr sansın ayaz,
Havez kaçêr – uyku daalêr,
Gençlik gideer – ihtiyarlık kalêr bizdâ,
Pek derindâ içimizdâ.
Kanımızı o yısidêr,
Uzun ömür bizâ adêêr.

Üç eltiyka

Bir gün köşâ başında,
Kırık harman taşında
Üç eltiyka, üç karı,
Sansın üç fena arı,
Kırıp taazâ bazlama
Çeketmişlâr bızlamaa,
Kart olanı, büyük yaştan,
Her gün oturêr tašta.
Süt verer, var ineklâä.
Bakışı var –pak karaca.
Pita pişirer hem manca
Nerdâ ne olêr, biler
Kalburdan küüyü eleer.
İkinci eltiyka – bu Pareş
Balık dolu kirişlâr hem piliç
O satêr türlü işlâr
Satêr laana hem çorap,
Tütün, rakı hem şarap.
O satêr ne satılêr,

Varsa borcun –atılêr.
Üçüncü eltiyka (Länka) genç
Yanaklar – pişmiş engeç,
Dudaklarında pomada,
Akıldan pak küçük dada,
Biler ayna hem divan
O da bakmêêr hiç hayvan.
Girdi irminci yaşa-
Gezdi irmi paadişaa.
Güneş kalktı yukarı
Oturêrlar üç karı
Bütün taş kızmış orada
Oturêrlar pak koorda
Aşşam oldu... hep bölâ,
Üç karı düşkün dilâ...

Ödek

Bir yabanı gezmiş kırdä iki afta,
Gözlär çapak dolmuş, sırtı olmuş tafta
Görer haydut şıarmış endektä öküz kaşu
Durmuş ta, kış bacaanan kulaanı kaşêêr,
Söläärmış: "Te, bundan bän yapacan paça
Bu coglana läözüm lokma birkaç parça
Çoktan bana dedi Tilki:"Aslan-bizim aga!"
Aaç karına o var nicä yapsın kırdä kavga
Bana läözüm mı bu işlär?O hepsini sayêr,
Beni buvar sa, meracı kalêr Ayı."
Dooru sölerlär: "Süzmeyä düşer balık"
Görer o Beygiri atlarkan hastalık
Sölärmış Hayvana: "Ele-le-y!
Seninnän nasıl annaşırız, Hergelä?"
Hem biliner çoktan: küçük iştan olêr büyük laf.
Demiş ona: "İdin burda edi tepä alaf,
Bıktım yapmaa sana bän, suvatucuum, ilik.
Senin beterinä, kaldım bän enbettän kalik.
Bütün kış eteceydi kırpınmaa bana.
Te şindi herbir yuvada bulacaklar maana.
Hiç sıkıştırma, yalvarêrim, bana para.

Ödek için koy canını sän kantara."
Söler ona Beygir: "Kahır var başımda.
Bu günnädä läözüm olayım seksen yaşımda,
Yazılı benim duumam, bileysın, nallarda!
Nallar da mihlan sıkılı tırnaklarda.
Sän yınanarsan, hiç istemeerin yaşamaa.
Gecä-gündüz ük arabaylan taşımaa.
Yaklaş beeri,da yazılaa çabuk oku.
Ne olacak, olsun. Bende hiç yok, kardaş, korku"
Te dizça konêr bakmaa duumasını
Çekêr ona Beygir... iki bacak, daadêr kafasını.
Te bunnan biter orda onnarın işleri,
O duşmanın fırlêêr gözleri, daalêrlar dişleri.
Bulmuş o başına käämil ödek
Sapa erdä bir büyük derin endek.

Anna KAZANI (1963)

Moldovanın Ütülüküyündä duudu. Yaşêr Ukrainanın Balboka küüyündä. Başçivancı işledi. Üç uşak anası. Şiirleri “Привітання з Болбоки» hem «Дунайский берег» (2012) toplumnarında çıktı.

Paalı yaamur

Havadan bulut geler
Sanki ne o getirer?
Buludun yaş kanadı
Kuru topraa annadı.
Çok hızlı gök çatladı,
Yaamur topraa atladı.
Köpüklü o pek yayer,
Paalı bereket brakêr.
Yaamur yaadı da gitti,
Topraan kahırı bitti:
Şindi suyulan o zengin,
Eşillää o büyük vergin.

Ekinnär tä gülümeer,
Güneşä karşı söleer:
“Başaklar altın dolêr,
İnsana fayda olêr.
Ko yaamur sıkça yaasın-
Ambarlar çatırdasın!

Aaçlık yılları

Dünkü gündä kızım sordu,
Nezaman büük aaçlık oldu.
Uşacım, dedim ona
Nerdän geldi aklına?
Gel seninnän birerdä
Soralım biz maninä
Mani kayet sık oflêêr,
Yaşımı yaalaa toplêêr.
Ecel geldi aklıma,
Adamnar cengä gitti,
Kannı yollarda bitti
Burada aaçlık döndü,
Ekmek ömürü böldü.
İnsannar pek çok öldü
Cannar toza gömüldü.
Balta çökeläâ üüttük
Pitaylan uşak büüttük,
Yazı-kışı işledik
Yalnayak toprak ektik,
Kayet büük zorluk çektik
Kara aaçlık geçirdik.
Seslä, kızım, bitirerim,
Bir nasaat sizä vererim
Tuza ekmää banaysınız
Saahlıkly olaysınız,
Ana-boba hatırlayacan
Cennettä sän olacan.
Kayet çoka uzanmayacan
Sän duamı annayacan...

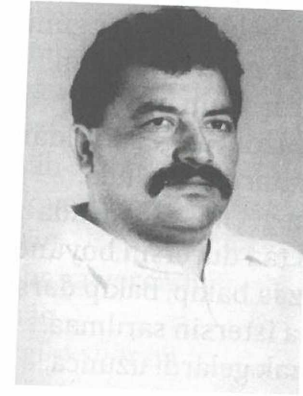
Güneş yaamuru

Bu sabaa erken kalktım
Gün duusuna dooru baktım.
Güneşin şen benizi
Bütün günä kurdu bizi.
Çok iş bizä o baaşladı,
Şafklı sıcaannan kapladı.
Otu çıyinnän yıkadı
Yalpak yaamurlan yısladı.
İnsan doyamêr solumaa,
Ocaa kazmaylan doldurmaa.
Toprak ölä gözäl kokêr
Selcäâz herbir kökü döker
Te sallandı gökâ kuşak,
Ona baker üzlän uşak.
Kuşlar erdän erä uçer,
Gül tomuruu çiçek açer
Te baker kirez fidanda
Olmuş kayet balaban da.
Aaç pek gözäl beslemiş.
Saabi kökünü işlemiş.
Gözüm bu diişiklii sevdi.
Çiçeklär yaamuru beendi,
Toprak kandı, toprak doydu.
Yerä ekilän iş oldu.

Hederlez

İlk kurban hederlezdä,
Büün kalabalık bizdä
Körpä kuzuyu besledik
Bu günü hep bekledik.
Kurban allahtan kalmış
Kuzuyu kesmää brakmış.
Kanı aksın evindä
Günnük tütsün önündä.
Te kuzucuk bekleer bizi.
Söleyelim bir kaç çizi
Onun canı gökä uçêr
Günahlarımızı saçêr.
Kurban evä saalık verer,
Bu iş kahır geçirder.
Korêr bizi seremcedän
Hatalı gecelerdän.
Çorbacının duası,

Bütün olsun uvası.
Ekmek bitmäz sofrada
Hem saalık olsun bırda.
Ev duvara seslensin,
İsläälää yardım etsin
Kapönnü açık görünsün
Birädän kahır söksün.
Canımız pek şen düülsün
Tarlada ekmek büüsün.
İnsannar hep şen olsun
Dünnäda dirlik olsun.
Yanaamız hiç solmasın
Cana kahır dolmasın.

Andrey PALİK (1963)

Duudu Kongaz küüyündä. 1986cı yılda Soroka kultura uçilişçesini bitirdi. Horo kolektivi öndercisi zanaatını aldı. Türkü yazêr: hem laflarını hem muzikasını. Kimi türkülerini kendi çalêr.

Elini

Elini koyup kaşlarına
Güneştän saklardın üzünü.
Karışık umutlan dualar,
İi haber beklärdin her günü.
Haberlär gelärdi kısıdan.
Ne olardı senin içindä?
Akmayazdı yaş gözlärindän,
Acını tutardın derindä.
Yılların geçmiş yollarında
Bekim taa durêrsın boyunda.
Hep uzaa bakıp, bakıp darsık
Ooluna istersin sarılmaa.
Yaşamak gelärdi uzunca,
Yalnayak kaçarkan sokakta.
Hep istärdik tez geçsin vakıt,
Dizdirdsin bizi da sıraya.
Kuş gibi uçtu-gitti gençlik,
Kendimiz olduk ana-boba.
Yollara bakıp, bakıp darsık
Sarılmaa isteriz oollara.

Sade sän

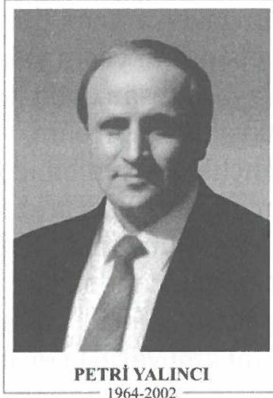
Sade sän
Beni bölä seversin
Sade sän
Bana soluk olêrsın
Sade sän
Darsık beklersin eşiktä
Sade sän
Acıarmı duyersın
Sade sän
Şen gözümä bakêrsın
Sade sän
Raatlık verersin canıma
Sade sän
Umut bana verersin
Sade sän
Yıldız gibi şılêrsın
Sade sän
Kaavi dayak yaşamamda
Sade sän
Hep yanımda olasın
Sade sän
Çiçek gibi gözälsin
Sade sän
İlaçsın benim acıma

Çamurlu, yorgun, terli...
Bän girerim içeri.
Ne oldu? Anam sordu
Ne yollar mı bozuldu?
Neredä batac buldun,
Hem gölmään genä kopuk?
Ellerini yıkayıp
Sofraya otur çabuk...
Olmadı şamar bana
Bobaya baktı ana
Gülümserlär saklıdan
Seviner onnar bana.

Neredäysin, sevgilim?
At bir-iki bakış geeri.
Yollarda kısmet ararkan
Unuttun mu ne beni?
İşitsäm o sesini,
Acaba bilersin mi?
Ne takın läüzüm bana
Duymaa yanımda seni.
Yaşamaa pek zoor yalnız
Neredäysin, mari kız?
Uçtu yıllar umursuz,
Uzun gecä uykusuz.
Gözümü kıpmam sensiz,
Yaşlarım akêr sessiz.
Sıkıldı artık canım,
Yaşayarsın mı bensiz?

Olsa

Olsa vakıtları yaşamaa bol-bol,
Evä gelmää avşammen düz -yol.
Karşı gelsin seni yeşin yalpak,
Da olmayasın sän evdä konak.
Olsa bu vakıdı çevirelim,
Olsa gençlik dönsün bana geeri,
Kafadarım olsa bana arka
Hem duşmanım kimarkerä olsa.
Olsa sabaylen çimenä basmaa,
Soluk çekmää ana tarafımda.
Delikannı gibi yatmaa erdä
Da olmasın ürään hiç kahırda.
Ana, boba hep yanımda olsa,
Onnar kuvet, akıl verir bana.
Dönämädi hiç kimseylär geeri,
Bu yaşamak gitsin ko ileri.
Geeri bakêrım, unudamêrım.
Uçtu gençliim hiç inanamêrım.
Diilim bän pişman o yıllara,
Taa bir kerä duymaa onu olsa.

Petri YALINCI (1964-2002)

Kıpçak küüyündä duudu. Rostov -Donda Devlet Universitetinin Jurnalistika fakultetini başardı. Şiirleri Ukrainada, Azerbaycanda, Türkiyedä hem Özbekistanda tiparlandı. "Gagauz sesi" gazetasının baş redaktoruydu. "Süünmâz yıldızlar" bir şiir kiyadı var.

İnsan canı

Yıldız sessiz gecedä
Eş kendinä deneer.
Eşli geçärkän gündüzdä
Talantaa ön verer.
Birinä ömür baaşlêêr,
Öbüründän alêr
İili prostlaa aşlêêr,
Gecedä kalêr.
Yıldız gökü kaplêêr.
Aalamak yaşsız
Çobana günü açer
Ayırı yıldız.
Gecelär aydın olêr
Şafklı yıldızdan.
İnsan canı türkü çalêr
Keskın şıladan.

Hepsi sevdadan çekiler

Hepsi sedadan çekiler:
Bayır soluk alması,
Çayır sabaa kalkması
Hem kuşcaazın çarması.
Hepsi sevdadan çekeder:
Gecä-günün duuması,
Dirilik yaşaması
Hem dünnä dürtülmesi.
Hepsi sevdadan çekeder:
Yaşamakta ilk gülmäk,
Zoorlukta bitki yanmak,
Kismetliktä sevinmäk.
Hepsi Sevdadan çekeder...

Can sıkılması

Baka-baka kaptım,
Sevdam, görüşünü,
Anna, ani yandım...
Andım öpüşünü.
Sansın geldi bana
Yavaş yaklaşayım,
Güüsün yanına
Kızıp yapışayım.

Kimä ne...

İşä - sırası,
Uşaa - bakması,
Sürü - çobana,
Tırla - koyuna.
Alaf - hayvana,
Ekmek-insana.
Ölmek -belaya,
Can - sevdaya.
Usluluk - evlerä,
Sevda - gençlerä.

Eni yıllı sonet

Mumu yakacam. Ko yansın!
Yıl gitti sessiz hem kuvetsiz,
Cannar vakıtlarda kalsın
Sade insan kalmasın eşsiz!
Rakı içeriz. O keskin yakêr,
Yakması bizä uyer.
Yıl geçer. Havezlän mum yanêr.
Minutlar biri-birini sayer.
Yıl geçer. Vakıt prost olmaa,
Ko yakınız taa biz ölümä.
Alatlayın hep iilik olmaa
Kötülüün siz kalın önünä.
Olacek bu sora. Şindi ol hazır,
Yak mumu hem filcanı kaldır.

Stefanida STAMOVA (1966)

Duudu adır kasabasında. Ürendi Soroka kultura uçilişçesindä. 1983-2000 yıllarda çadır merkez bibliotekasında çalıştı. 1993 bibliotekada “Gagauz literaturası” bölümü kurduu. 2000 yılda beeri adır-Lunga istoriya hem etnogafiya müzeyinin müdürü işleer.

Unudulmaz

Unudulmaz kaldı zamannarda,
Nicä yaptık kızgın kara topraa.
Kan akıttı halkım kayet artık,
Soyumuzu bu gün korkmaz açtık.
Altay, Kırım, Anadolu,
Yarım dünnä bizim oldu.
Nogay, Bucak, Altın Orda,
Sän orada, bän burada.
Kan bir, nicä ömür da bir.
Azer, tatar, uzak dostum başkır.
Kaybelmedi er üzündän
Kaavi soyum, ayakçada duran.
Kıyamaycek onu zulum kader.
Geleceyimiz, bizä kuvet sän ver.

Dua

Adına, Saabi, dua ederim
Ver raatlık kimi bän severim.
Kimi kaybettim ansızdan,
Kimi kuuladım yanımdan.
İlin yol ver kim ayakta,
Hatırlık ver kim uzakta.
Helallık, kim kötü yaptı
Kim yanniş bir adım attı.
Dua ederim bulsun uurunu
Kim saklı arkadan urdu.
Onnara da kaavi arkalık
Kim bendän kabletti aarlık.

Eridi,
küçülüp- küçülüp
Anmak senin için.
Nicä eriyer kaarcaaz
Aucuma düştüynän bir damna kalıp.
Ko kurusun,
Yavaş- yavaş
O suuk kışın izi.
Nicä kuêêr gözlär
Geçmiş sevda için akıdıp kızgın yaşı.
Yazık,
Bizä deyni kismet olmaz
Darsık gecelerdä seni uyku tutmaz.
Ko başkası
Yalpak sözlärlän yısıtsın,
Ama sana
Sade benim sesim işidilsin

Elbet,
Ayrılmak sonsuz olmaz,
Duygu aramızda artık izsiz geçmez.
Ko başkası
Kara hasretini daatsın
Ama sän
Sade benim sevgim raatlık versin.

Boşluk

Başarsız yazılmış satır.
Ne anmak kaldı, ne hatır.
Araya katıldı lafsızlık,
Payıma ne düştü? Boşluk.
Kanatsız yaralı canım,
Görünmâz dibi hasretin.
İ gelâr bana sensizlik.
Ne yaparım, acan, boşluk.
Faydasız yalvarlı bakmak,
Ömürsüz maamilâ sevmâk.
Sarıldı acılı yalnızlık.
Yıpranık duygular... Boşluk.

Tudora ARNAUT (1970)

Ukrainanın Dmitrovka küüyündä duudu. Baku Devlet Universitendä Günduusu Bilimnär fakultetini, Türk Dili hem Literaturası Bölümünü bitirdi. 2000 yılda Baku Bilimnär Akademiyasında doktorluunu korudu. Komrat Devlet Universitetindä, Kıbrıs Doğu Akdeniz Universitetindä işledi. 2003-cü yıldan beeri Taras Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetindä çalışêr. Şiir hem çevirmâ kıyatları var.

Kurçunun 200-cü yıldönümünä

Kurçu küüyünün poeması

1811-cu yılda bir bölük insan Gäur Süütçüktän
çıkımtı uzun yola
Bulgar hem gagauz tutunmuşular bu çalılı yolda kol
kola
Kaç geçä geçmişti aydınnık yıldızların arasında diil
belli
Salt yol boyunca dostluk hem kardaşlık atmıştı
büünkü temeli.
'Çöşme kulaan ardında' yapılmıştı ilk bordeylär,
Gölün kokusundan uyanmıştı ilk sevgilär,
Tunanın özlemi sarmıştı gagauzların kanını
Onnar kayıldı versin kendi topracı için canını!
Da, tä Kurçu küüyünü kurêrlar insannar büük
havezlän
İki kuru ellän gelselär da dedelerin topraklarından
Kırnak, çalışkan, şen, türkücü da seslän
200 yıl hiç silinmedilär hem silinmeyceklär tarihin
yapraklarından.
Taa 'Vardanın baalarında' yapıları şıralı benizdä
şarap,
Tä büün dä Kurçuluların sofrasında musafir için
korunêr baş köşä,
İkramda, yardımda cannarı, elleri açık, işleri kaçarak
Bolgrada baalêr onnarı geniş bir asfalttan şöşä.
Pınarlan dolu küüyün içindeki sokaklar
Çünkü evlatboylarına bu insannarda büük hatır var.
Şenniktä, mecidä, iliktä hep ürekläri sevgiylän dolu
Ko Allaa hep ayozlarınınan aydınnatsın bu yolu!

06.15.2011

Dualı manastır

Evvelki vakıtlarda,
Açan çobannar sürüylä gezärdi kırlarda
Panayiya Mariya inmişti erä
Yardım etmää istärdi inannı küülülerä,
Angellär konmuştu bir çobanın karşısında
Panayiya Mariya' sa yalvarmıştı:
"Çoban oolum, bir manastır kurasınız
Diil aşırıda, tä bu erä,
İnannı insannar dua için gelsin Allahın evinä.
Gidäsin Satılık Hacı küüyünä çoban
Da söyleyäsın bunu hepsinä".
Şaşırêr zavallı gagauz:
"Nasıl oldu da, bu ses, bu bakış göründü bana,
Bekim çok iş geldi da bän kaldım uykusuz?..."
Ertesi gün genä sürüsünnän o erä geler,
Genä angellärnän Panayiya Mariya karşısına çıkêr da
der:
"Yalvarêrim sana bir çöşmä hem manastır yapın bu
meraya
Temeli hemen atın biraya".
Uçup giderlar angellär,
Bir yıldız gibi göklerä kayêr Mariya ana,
Göründüü erdä da peydalanêr bir çöşmä
Çoban sa iiler su içmää kana, kana
Sora, alêr başını da gider küüyünä

Annadêr bu olannarı inannı küülü senselesinä.
Hepsi o saat meciylä toplanêrlar çöşmenin erinä,
Yollandırêrlar temel kazmaa Allahın yardımınnan
Gagauz, bulgar birleşerlar Allahın inanınnan.
Yapılêr büük bir manastır-
Bir tarafta göl, öbür tarafta kır.
Sol tarafta Dimitrovka,
Saa tarafta Satılık Hacı
Bu insannarın cannarında kuvetli Allaa inancı!
Gagauzlar sabaadan durêrlar duada
Her yortuda kliselâr dolu birada.
Bir yolcu da gelsä aşırıdan,
Her kerä var bir çanak imää, yatacak er,
Manaşkalar büük havezlân izmet eder.
Yolunuz düşâr sä bu tarafa
Mutlaka uurayın bu manastıra
Okuyun bir dua Allahın evindä
O sizi kabledecek sıcak sevgidä,
Yakın bir mumcaaz saalık için
Sora da çöşmedän biraz su için.
Yolunuz taa ilin geçsin,
Ko bütün kahırlarınız Allahın evindä o saat bitsin.

2009.

Anamın evi

Dimitrovkacım,
Küücäzim benim,
Anamın evi,
Bırda köklerim kaavi.
Diz çökerim karşında-
Bän sana geldim.
Benim karagöz yârim
Bu taraflardan.
Hepsi gerciklâr
Bu koraflardan
Dedelerim ruhu
Küümün topracında
Sendä benim kuvedim
Diz çökerim karşında
Uzakta da olsam
Hep üreciim sendä
Mayılıım bitmäz,
Darsıklım sa sesimdä
Dimitrovkacım,
Küücäzim benim,
Anamın evi,
Bırda köklerim kaavi.
Diz çökerim karşında-
Bän sana geldim.

Hey evlad, bunu unutma!

Biz Oguz soyundanız,
Türk boyundanız
Kurêrız kendimizi dedelimizlän!
Peçenek, poloveţ, kuman
Tuna boyunda durgunmuş
Dostluk içindä yaşarken
'Uzi devletini ' kurmuş!
Oguz Han, Mete Han,
Geçmişimizdä bizä şavk etmiş
'Dede Korkut annatmalrı',
adetlerimizi saymaa üüretmiş.
Bir meyvalı aacın dalları gibi
Dallanmış turkmen, türk, azerbaycan
Bu boylar- kardaş kuvedi
Gagauzluumuza verdi can!
Dünnäada yerimiz belli!
'Türkçä" ana dilimiz bizim!
Dostsan uzalt elini
Käamil sesin işidilsin!
Biz Oguz soyundanız
Türk boyundanız
Kurêrız kendimizi dedelerimizlän!

Güllü KARANFİL (1972)

Valkaneş dolayının Ütülüküyündä duudu. Baku Devlet Universitetinin Günduusu fakultetini bitirdi. Azərbaycan Milli Bilimnär Akademiyasında, Dilcilik İnstitutunda işledi (1998-2008). Filologiya doktoru adını kazandı (2004). "Meras" Cümnä Topluluun başı. 2009-cu yıldan beeri gençlerin arasında Gagauzça şiir hem proza yarışmalarını geçirer. Kiyat çıkarêr. 2 şiir kiyadı var - "Sanki yıldzlar aucumdaydı" (2005), "Selam getirdim" (2012). İLESAM hem Avrasya Yazarlar birliin azası. "Ayna" literatura jurnalının kurucusu.

Turnam

Hey, göklerde uçan Turnam,
Nerdän geldin, annat, Turnam?
Altaylardan gelän yolcuyum...
Kimi gördün, annat, Turnam!
Seläm götür dostlarıma
Turan adlı büyük topraamaa,
Hey, gökleri yaran Turnam,
Selam olsun Vatanıma.
Gurbet yerlerä girmä hiç,
Hasret nedir bilmä hiç.
Tuna gözlüm, allı Turnam
Altın kafestä olma hiç.
İç serbestlii yudum-yudum,
Daalmış, diişmiş eski yurdum,
Can yoldaşı ol, bana Turnam,
Kon Bozkıra... Çadır kurdum,
Korkut ocaandan ateşim,
Seni bekleyän kardaşın
Var, göklerde üzän Turnam,
Umut, Sevgi saçan Turnam.

Gagauzum

Bän Türküm, bän bir Gagauzum!
Kaavi, girgin, serbest Oguzum.
Çok zor çektim, düştüm, kalktım,
Üündüm hep dedemä baktım.
Unutmadım hiç dilimi
Hep yaşattım adetimi.
Yakın dostum oldu atlar,
Tarla, toprak hem hayvannar.
Hep işledim, hep ter döktüm
Ekmek yaptım, booday ektim,
Fidan diktim, bir ev yaptım
Hem sevindim, hem aaladım.
Bän Türküm, bän bir Gagauzum
Kaavi, girgin, serbest Oguzum!
Bir ool oldum Vatanıma
Bän Türküm! ne mutlu bana.

Gençlerä danışma

Gelecään gözäldir, Gagauz,
Gökä kaldır bayraa, git ileri!
Senin dedän Attila, Han Oguz
Sev Dilini, koru adetini!
Unutma ool, üçüz milyonuk
Kan kardaşın yaşêêr bu dünnyada,
Ko bürüsün seni büyük hodulluk,
Sevin ki sän dä bu ulu soydan.
Üüren, çalış, yaşat gagauzluu
Zenginneştir gözäl Bucaamızı
Sevil hem sev, koru eski dostluu,
Kuvetlendir süünmez ocaamızı.

“Dünnä kimseyä kalmaz”

Taş atana seläm verelim,
Kötüleri İnsan edelim,
Yıftiraya “durgun” deyelim,
Danışana nasaat edelim,
Aalayana ürek verelim,
Yufkalara yardım edelim,
Aaç olana ekmek verelim,
Cannılara iilik edelim
Gel “sevelim, sevillelim,
Dünnä kimseyä kalmaz”!

Eskişehir, 2013

Gözümü diredim tavandakı ufacık biyaz kuma

Gözümü diredim tavandakı ufacık biyaz kuma!
Fikirim geldi, gitti uzaklara, genä geldi.
Pek uzaklardaydım...ufacık bir taş gibi,
Kenardan kenara dalga atêr ye, ölä...
Dünnää sesleri dä bir arada bir noktaya
Toplanmıştı.
Kulaamı tıkayıp, o tavandakı biyaz noktadan odama
döküldüm,
Tıpkı bir ak çiçään göbeenä bir damna çii gibi.

Sapanca, 2008

Kemençä çalan kız

Kemencän bitirdi beni
Göklerä götürdü beni
Dünnädan ayırdı beni,
Kemençä çalan kız,
Kalbimin telini oynat,
Üreemin içini aalat,
Gamımı daat, derdimi daat,
Kemençä çalan kız!
İçindä bir sallangaç var,
Ruhumda bir kırlangaç var,
Gölgemdä ay var, güneş var,
Gel beni yenedän yarat,
Sora brak bu gecä yalnız,
Kemençä çalan kız,
Kemençä çalan kız!

Anjela MUTKOGLU(1975)

Duudu Komrat kasabasında Bitirdi Komrat Devlet Universiteteini. Aldı oyuncu-rejisyor zanaatını. İşleer D. Karaçoban adına liteydä resim üüredicisi. Gagauz dili üüredicisi zanaatını üürener. "Meras" CT ilk üç yarışmalarında pay aldı, hep üüsek yerlär kazandı. Şiirleri "Türkenmäz Umut kaynaa" (2009) hem " Akar sel gücü" şiir toplumunda (2013) çıktı.

Kanatlı sevda

Bän sevdasız, kuru, cansız fidanım,
Ona etişmer su, bana da kıt sevdan.
Yaşam kalabalı bizi yerä çakêr.
Yada, üüsää atıp kanat bizä baaşlêêr.
Ama, uçêrız biz hem zoor, hem kahırlı,
Sansın kim sä engelleer kanatları.
Baarmaa isteriz - yoktur soluumuz,
Taşlı erä düşüp, olêrıs biz tuz-buz.
Bizi toplêêr parçalardan Üüsek Tangrım,
Da yenedän verer kuvet - ki uçalım.

Canın duyguları

Can acının duygusuna,
Mercankalar seslerini yollêrlar,
Onnar sallanarak lüzgärlerdä,
En büyük haber gönüllerdä tutêrlar.
Keskin kavalların çalgıları,
Bucaan her-bir yapracına konêrlar,
Bu büyük oguzların oynunarı,
Taa eveldän bizädän etişerlär,
Dedelerdän kalêrlar adetlär,
Bizim canımıza mühür olêrlar.
Bir dä, uslu türkü çalêr lüzgär,
Bu hep onnar bizä selâm yollêrlar.
Dedelerimiz artık üüseklerdä,
Suuk yaamura, biyaz kraaya dönerlär,
Bunalarak zulüm lüzgärlerdä,
Sessiz, bütün candan bizä baarêrlar:
Braktık sizä paalı oollarımız,
Altın-türk dilini, ana südünnän.
Öz anamız, uygun pak dilimiz,
Kandan, kana geçer yeni ömürlän.

Şafk

Canım düüler senin için,
Senin için, uşam.
Senin için yaşêêrım bän
Senin için öl`cäm.
Senin için sabaadan bän
Uyumêêrım, kızım,
Çaarêrım gün duumasını
Senin için, nazlım.
Ko yısıtsın seni güneş,
Benim çiçek kızım,
Aydınnatsın yolu ateş,
Benim ak almazım!
Kuşlar senin için çalêr,
Senin için bu gök.
Sendän duuma bu dünnäda,
İnan, hiç kimsey yok.
Kaldıracam seni, uşam,
Üüsek yıldızlara.
Sän birini savaş almaa,
Ko şafk etsin sana.
Bundan sora bän gidecäm
Uzak uzaklara.
Sana yardım edär bu şafk
Çıkmaa yukarlara.

Dilsiz can

Omuzuma konêr biyaz kaar
Saçlarımı daadêr lüzgâr.
Ayaz kırêr ellerimi
Canım taşıyer kahırımı.
Kahır ayazlan karışıp,
Kaavi kardaşça dostlaşıp,
Giderlâr dondurup kanı,
Uulêêrlar koparıp canı.
Salt can susêr da dayanêr,
Aar bu cenktâ ükü taşıyer.
İsteer kaçmaa, isteer baarmaa...
Sonsuz kurtuluşu bulmaa.

Sedef

D.Karaçobana

Tüüyü kavak topraa yaptı biyaz
Sedef! Geler yıl dönümün!
Bu türlü karşılêr seni ilkyaz
Çünkü biyazdı ömürün.
Doluydu bilgilerlân hem sevdayan
Da her şeyi sän baaşladın bizä.
Seni anêrız büyük saygıylan
Sän bal kattın ana dilimizä.
Bizim solmaz yıldızımızsın
Hoduluz, varsın sän bizdä
Kara Çoban, sän kalemizsin!
Biz baş ilderiz önündä!

Kırın ortasında kalktı şamatalık
İki sürü neyi sä paylaşamêêrlar artık.
Tä Mandalar Keçileri süser
Hem korkudêrlar, hem dä sölenêrlâr:
- Siz Keçilâr otlayın sıradan!
Ne çimdiklersiniz ordan-burdan?
- İsteeriz biz olsun hepsi esaplan
Üzümüzü kaybetmedik heptän...
- Bu büyük işlâr olmaz alatlan...
Siz annamazsınız, ya gidin buradan.
Beygir eşeklân tarlayı sürerlâr,
Vakitleri hiç yoktur lafetmää.
Gün kauştı, yorgun – yorgun giderlâr...
Sabaalân çıkaceklar işlemää.

Ekaterina GANEVA (1985)

Kongaz küüyündä duudu. Kişinyovda Ekonomika akademiyasını bitirdi. Şindi Türkiyedä Rejisör zanaatını ürener. Gagauz Yeri Yazıcılar Birliin azası. İki dildä şiir yazêr.

4 kitabı çıktı: "Çiçekli dünya", "Песнь души", "Turnalar. Журавли", "Açıklamlar. Откровения".

Gagauz Yerimiz

Bizim güneşli hatırlı topraamız,
Ko üç yıldızın bayrakta şılasın!
Geniş ürekli gagauz halkımız
Serbest, kıymetli
yaşasın, yaşasın!
Haşlak kanımız, nicä dedelerin
Akmaa pelivan damarda başlasın.
Ana dilimiz sıralı hem derin
Halkınnan bilä
yaşasın, yaşasın!
Mutlu, esaplı hem açık doorulaa
Düüler üreklär kismetli hem ilin.
Girgin halkımız, sevinän bu topraa,
İnannan kaavi
ileri, ileri!
Hava kokusu burada taa datlı!
Ana tarafı! Gagauz bu yeri!
Ko herket bölä solunsun hep raatlı!
Şılı gelecää
ileri, ileri!

kenarsız sevgisinnän bizi
Arif kaavileer, baaşlayıp serbestlik,
Yıldan yıla bol iisözleer bitkisiz.
Ona ürektän
metinnik, metinnik!
Biz varız birlii ayıran insannar!
Çetin kavgasız selemet, bu – çelik!
Gözäl gelecää Allahta inannar,
Bilä verelim
metinnik, metinnik!
Olsun gagauz vatanı anılmış!
Duysun başkası – gagauz halkı var!
Açsın Gagauz Yerimiz tanınmış!
Yapêrız ana tarafı barabar!

Kızılay

Sivri hem tombarlak burgasların
Güvez, dipsiz gökä hodul bakêrlar.
Buruk, taştan dökmä sokakların,
Yılan gibi kumda dönüp, akêrlar.
Tükännarın şişä kapuları
Her geçäni varmaa, girmää çaarêrlar.
Haşlak dönerlerin kokuları
Eski bir Türk dünnäsını açêrlar.
Ay-yıldızlı kızıl bayrakların
Yavaş esintidä hep kıpırdêêrlar.
Derin battırlı tırnakların
Yeni açannara seni. Adêêrlar
Zeedä avarların, Kızılayım:
En aaz – seni gözäl anmaa yapêrlar,
En çok – sendä kayılım kalayım,
Bir sadä iş – yollarımız sapêrlar.

Bir Sana, Allahım, güvenerim yalnız

Bir Sana, Allahım, güvenerim yalnız,
Sän benim Yardımcımsın, benim Kuvedim!
Elini uzaldêrsın, açan bän raatsız,
Lafını geçirdersin, var uz taabetin.
Göz-kulaksın, açan annadêrım Sana:
Ne kahr, ne bela üstümä bastılar.
Taşımaa her zaman yardımneêrsın bana
Aar ükü, ani dar arkama astılar.
Kaldırêrsın beni hem baaşlêêrsın umut,
Yanımdaysın benim. Dayadım başımı
Güüsüne, iy Saabim! Kaavilä beni, tut!
Kucaanda koruyêrsın kendi uşaanı.
Bitkisiz metinnik, bitkisiz Sana şan!
Ne göklär, ne da yer sıydıramêêr Seni!
Ne mutluyum, ki varım Senin bän uşaan,
Ne mutluyum, ki can baaşladın Sän yeni!

Tezdä gelin

Güneş battı,
Serin oldu,
Lüzgär kalktı,
Da ay doldu,
Tunuk bir şafk
Döker oya.
Daaldı sokak
Bir uykuya.
Ne bir can-cun,
Köpek susêr.
Ay turuncu
Göktä kusêr.
Salt bir evdä
Döşenmedi.
Eşiklerdä
Tembel kedi
Brakêr sevsin
Onu gelin,
Kıpıp sersem
Gözlerini.
Uyumadan

Bekleer kuşku
Sundurmada
Çalığışu.
Döner başı,
Ürää düüler.
Düşä karşı
Sevgi büüyer.
Tezdä, tezdä
Olur bir düün.
Al benizdä
Dünnää bütün.
Sıklık etti,
Yäri geldi.
Kalktı kedi,
Sesirgendi.
Uçtu ilin
Sokaa serin
Tezdä yeni,
Tezdä gelin.

İsteerim taa çok! Ne bu? Az

İsteerim taa çok! Ne bu? Az!
Bana etmäz! Bän taa derinim!
Bana sevgi olsun tınaz,
Güneşlän beslenän ekinim.
Beni öpüşlän suazla,
Bir az-buçuk vakıt seninim.
Uyarsa, tut beni, rasla.
Kıpım geçsin, bän fit eniyim.
Başkayım; mutlak alaca
Düşlerindä senin, eminim.
Beni sonsuz sık anacan.
Baştan dedim sana: "Derinim!"

Länka (1990)

Elena Moku Vokaneş dolayının Çeşmäküüyündä duudu. Ürener Komrat Devlet Universitetindä. Gagauz televiziyasında çalışêr. „Meras“ CT ilk üç Gagauzça şiir hem proza yarışmasında pay aldı hep ilk yerleri kazandı. Yazêr iki dildä. Şiirleri “Türkenmäz Umut kaynaa” şiir (2009) hem “Akar sel gücü” şiir toplumnarında (2013)çıktı.

Olsun ölä!

Olsun ölä, ani gördüynän bän seni
Aramızda ateş çaksın!!!
Olsun ölä, ani tuttuynan elini,
Gök denizi kıskançlıktan karalansın!
Olsun ölä, ani dattıynan o girgin bakışını,
İlin-ilin canım yıldızlara kalksın!
Yollarımız karşı gelip, ko dolaşsın,
Ecelimiz bizi peşkirlän baalasın!
Çöktüynän karannık, cannarımız ko
urulsun,
Kahır bizä bir kıpımı satsın!
Olsun ölä, ani sevda kendi içkisindä
Acıylan tatlıyı karıştırısın!

Yıllar geçerlär

Yıllar sürü gibi geçerlär,
Duruklanıp biraz gölgedä,
Sular gibi, hızlı giderlär...
Brakêrlar tuz kalibimdä.
Yıllar bişey verip, alêrlar
Hem kısmeti, hem zoorları.
Cannar sevdiynän da aalêrlar...
Ecel çizer kararları.
Yıllar toplêêrlar hem daadêrlar
Devletleri, bayırları,
Da sadece kumnar kalêrlar,
Sayıp sonsuz asirleri.
Biz kimiz? Sadece gölgäyiz.
Geleriz güneşä bakmaa.
Deniz üzündä bir dalgayız-
Geleriz, neetlenip kalmaa.....

Halkıma Dua

Kaldı toloka kırların,
Kaldın yalnız kahırlara,
Senin girgin uşakların
İzmet ederlär çıraklaa.
Senin adın kaldı salt ses.
Afet, ani bölä oldu!
Oldukça bütündän serbest,
Halkın çiçek gibi soldu.
Ariflerin iraklarda
Satêrlar can şırasını
Kuvetlilär sa barlarda
Harcêêrlar halk parasını.
Neya biz etiştik, ya bak!!!
Ana ödünç ekmek alêr,
Sokaklarda yaşlı, uşak
Yalnızlıktan bulamêr er.
Boşa döner dermennerin,
Baalar dolu pak pıtırak,
Lüzgär eski perdeleri
Keser nicä makaz yapraa.
Vatan, canım, diril, uyan.
Aç ilkyaza tokatları.
Suuk bakışa versänä can.
Cana kısmet kanatları.

Sevgi hatırına

Kara göktä iki yıldız,
İki kırlangaç havada
İkisindä dä bir dipsiz,
Dipsiz duygu var –büük sevda.
Onnar uçêrlar düşlerdä,
Hem dä yaşêrlar cennettä,
Da salt tennär kalêr erdä.
Ama garip kalplär zeettä...
Onnar şilêrlar göklerdä.
Ak şafk- nişan büük sevgidän...
Da ne başka läüzim zeedä,
Açan var o, hem varsın sän?!

Koru, koru onu ne var!
Sevdir sän kalbini
Bu dünnäda, inan, pek aar
Tutmaa pak içini.
Koru, koru onu ne var,
Sevdir topraa, dili
Yısıt hem sev ... vakıt pek dar,
Kaybetmä kendini.

Viktor KOPUZÇU (1991)

Duudu Kıpçak küüyündä. Ürener M. Lomonosov adına Moskva Universitetinin Aziya hem Afrika Devletleri İstitutunda, Türkologiya bölümündä. Çevirer rusçadan gagauzçaya dua kiyatlarını. “Meras” Cümnä Topluluun III. Gagauzça şiir hem proza yarışmasında 2.ci yeri aldı. Şiirleri ilk kerä “Akar sel gücü” toplumunda çıktı.(2013) Çalışêr M.Maruneviç adına Bilim Araştırmaları merkezindä.

Hiç unudamêêrım

Hiç unudamêêrım senin
Biyaz çeneciindä beni –
Esirleyip fikirimi,
Heptän raatsız eder beni.
Senin derin o bakışın
Sıcak yapêr ayaz kışı,
Baktıynan sän – kaynêêr içim.
Seni sevdim, ama neçin?
Deyärsäm «var», sän deersin «yok»;
Bän acıktıynan – sän hep tok;
Gidärsäm «saa», gidersin «sol».
Nedän inkär etmäk, ayol?
Açan çaarêrım düşünmää
Da kendinä cuvap etmää,
«Düşünülmüş», – sän deersin hep.
Kabaat bendäysä, sän afet.
Bu paradoks nedän oldu,
Açan canım sevda doldu?
Ama «varsız» olur mu «yok»?
Acıkmadan olasin tok?
Saayı hep sol taman yapêr,
Salt varkan «var», «yok» da olêr;
Ayı da tamannêêr güneş.
Olsana sän da bana eş.

Dirildi Hristos

Dirildi Hristos –
Sevinsin insan,
Yaradıcıyı
Metetsin her can!
Dirildi Hristos –
Şenniktä dünnä!
Saabiyi, canım,
Sän da metinnä!
Dirildi Hristos –
Ensendi ölüm!
Hepsinä sevinç
Haberlä, sözüm!
Dirildi Hristos –
Yıkıldı cendem:
Çöktü karannık,
Oldu büyük teprem!
Dirildi Hristos –
Sofraya teklif,
Klisedä Allah
Hepsini bekleer!

Dirildi Hristos –
Kesili Kurban,
Allahlı Güüdä,
Heptänayoz Kan!
Dirildi Hristos –
Sızıntı bitmäz,
Su içän herkez
Ondan vazgeçmäz!
Dirildi Hristos –
Canımda ilkyaz:
Göklerdä Saabi
Adımızı yaz!
Yortumuz kutlu,
Yortumuz ayoz!
Sevinsin insan –
Dirildi Hristos!

Sevecäm diveç

Sevecäm seni diveç,
Sevecäm heptän,
Sade demä, ani geç
Ayırmaa kalptän
O sevdiin biyaz atlı
Karagöz printi.
Brak onu, senin tatlı
Düşündä kalsın.
Gelecäm sana gecä
Bir ürük atta,
Sän sa genä deyecän:
«Brak beni raada!
Sän benzämeersin ona,
Kimi sevdim pek.
Hem baksana atına,
O, alle, eşek!
Düşümä gelän – soylu,
Balaban, iiri,
Sän sa alçacık boylu,
Sansın poptiri!»
Döncäm ozman geeri,

Eni Don Kihot.
Deyeceklär: «Canabi,
Sanki, idi ot!»
Garip Simanın oldum
Bän Kahramanı,
Korumaa da koyuldum
Senin adını.
Gezecäm adım-adım
Bütün dünneyi,
Bilsinnär: bän ayırdım
Dulsineyayı.
Eer istärsän vazgeçmää,
Sän bendän vazgeç,
Bän sa bıkmaycam sevmää,
Sevecäm diveç!

Olayım insan

Dedi şair:
«Lafet istärsän rusça,
İstärsän gagauzça...
Bulgarca ya osmanca,
Sade yaşa adamca!»
Adamca yaşadıynan,
Lääzım olmaa insan.
Dili bilän insandır,
Salt bilmeyän hayvan.
Hayvan biler baarmaklan
Lafsız da lafetmää,
Ötmäklän, muulamaklan
Türlü nişan vermää.
Ama insan başkaydır,
Allah vermiş ona,
Ki sözlän lafetsin o,
Desin «boba», «ana».
Kafamıza koymuş bir
Kompyuter gibi dil.
Bu dil - ana diliydir.
Bunu islää sän bil!

Onun aracılunnan
Annêêrız dünneyi.
Küçükkän üüreneriz,
Ne o kötü hem ii.
Dili olan adamnan
Kolaydır annaşmaa,
Diil läázım baarışıp da
Düüşmäâ hem badaşmaa.
Dili olan adam salt
Var nasıl düşünsün.
Ama dili hiç yoksa –
Yapmaz ne dün, ne büün.
Bunun için isteerim,
Olsun benim dilim,
Da lafedärkän, dayma
İçim dolsun sevim.
Bunun için isteerim
Bän olayım adam.
İstämeerim olmaa salt
Dili bilmäz hayvan!

Vasi KRİSTEV (1992)

Duudu Avdarma küüyündä. Üürener Jurnalist zanaatına. „Meras“ Cümnä Topluluun yaptı İlk Gagauzça Şiir hem proza yarışmasında birinci yeri aldı. Şiirleri „Tükenmez umut kaynaa“ (2009) kiyadında tiparlandı.

Yaayêr kaarcaaz, düşer ilin

Yaayêr kaarcaaz, düşer ilin
Yatêr sessiz erä.
Buna insan kalk ta sevin,
Yaayêr kaarcaaz seftä.
Bakêrım bän uzaklara,
Şennik sever beni.
Yorgan gibi bayırlara,
Koyêr kış elini.
Oldum sansam küçük birdän,
Çıktım bän dışarı.
Da kaldırıp erdän kaarı,
Atêrım yukarı.
Dönüşeräk kaarcaaz düşer,
Ayaz sever beni.
Geçer kızcaaz, seläm verer:
- Gel öpeyim seni.

Güneş sevdi sıcak duyguyan

Güneş sevdi sıcak duyguyan,
Verip senin bakışını.
Doldu ürääm birdän soluklan,
Aldım benim sän aklımı.
Gecä-gündüz seni bekleerim,
Görerim düşümdä seni.
Bilsän nasıl seni severim,
Nasıl severim sesini.
Olsa paylaşayım duygumnan,
Tutup sıcak ellerini.
Ama dolêrım hep soluklan,
Açan görerim bän seni.
Salt üreemä sancı yakınmış,
Düşüm korêr hep sevdami.
Bölä duygu fasıl hep varmış...
Nasıl çaldın sän aklımı?

Benim sevdam üüsek hem pak

Benim sevdam üüsek hem pak,
O ayozlu nicä uşak.
Beni sevmäzsäydin sän brak,
Da olalım birdän uzak.
Bakêrsın sän bana kıvrak,
Alma kopararak aaçtan.
Beni sevmäzsäydin sän brak,
Zeetlämä benim canımı.
İsteerim bän olmaa uzak,
O sevdadan kaavi hem bol.
Beni sevmäzsäydin sän brak,
Sevârsäydin eşim sän ol.

Hey, sän Bucaam!

Sabaa. Güneş, ama serin,
Eşil otçaaz kraa altında.
Kokêr tolokada pelin,
Çoban koyun güder kırdâ.
Çiftçi, güneş taa çıkmadaan,
İşleer topraa, büüder emiş.
Mutlu uşak, nicä Oglan
Onu Bucak, belli, sevmiş.
Hey, sän Bucaam, yok yılların
Sensiz büüdämeeriz uşak.
Dinmâz senin o kolların,
Almaa uşakları kucak.
Kayıl Oglan bu gün kalksın,
Gütsün koyun çayırlarda.
Girgin Oguz bu gün çalsın,
Nasıl geçmiş zamannarda.

Kim kabaatlı? Kendim

Avşam, sölä bana, avşam,
Dooru bana sölä.
Angı kırdä düştü kuşaam
Gidärkän sevgimä?
Angı kırdä hoşluk gezer,
Yaşêêr pak duygular?
Ama canım inkâr eder:
- Yok bu türlü sular.
Duygu-iplik oldu çelik-
Dürter fikirimi.
Canım aalêêr, başım iilik
Aarêêrım sevgimi.
Heptän oldu ürääm betsif
Braktı beni sevgim...
Gözäl duygu oldu pak tif.
Kim kabaatlı? Kendim.